

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

SKEP - SLUŽBA ZA KONJUNKTURO IN EKONOMSKO POLITIKO

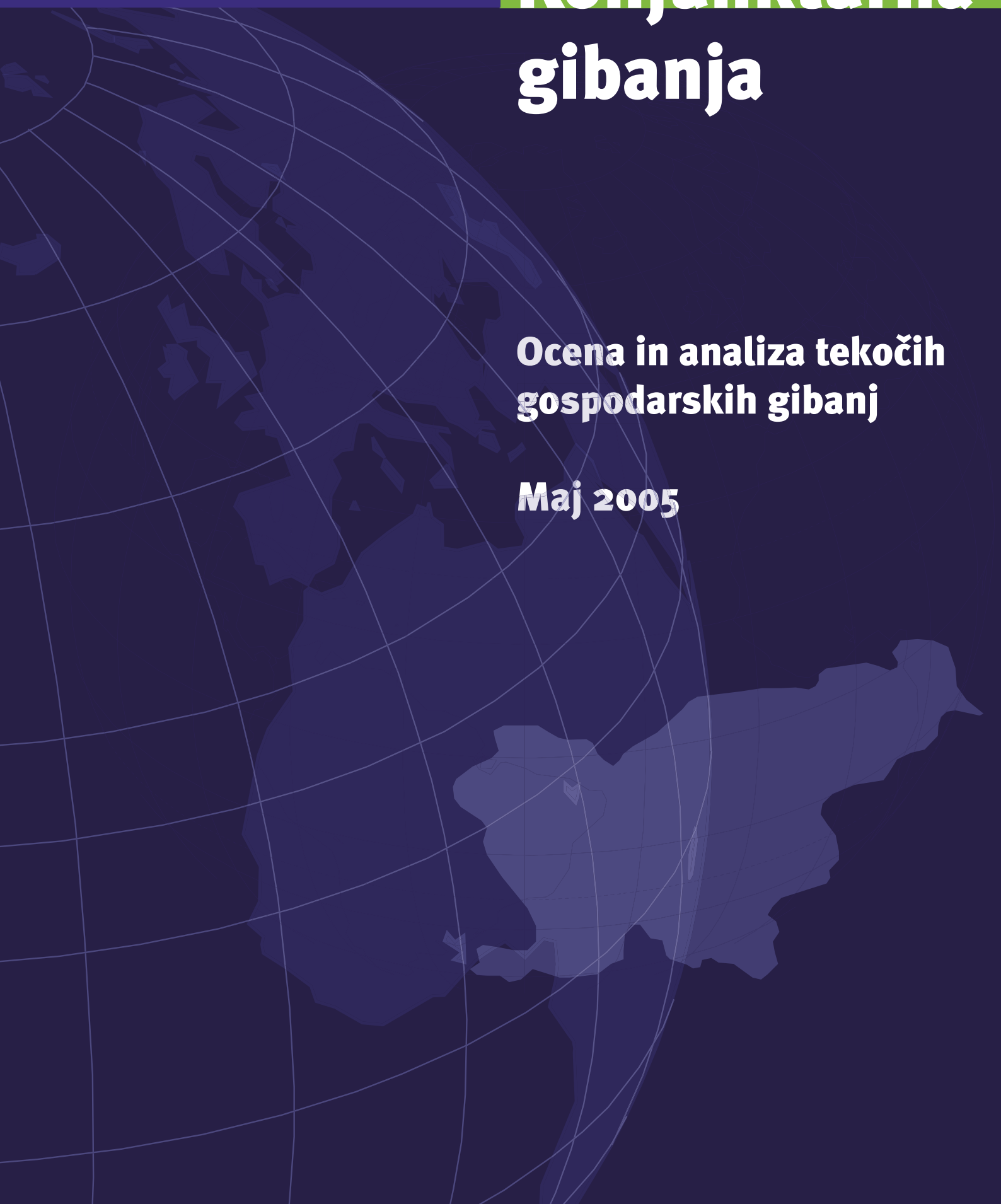
Konjunktorna gibanja

Številka 2, letnik XIII, maj 2005

Konjunktorna gibanja

**Ocena in analiza tekočih
gospodarskih gibanj**

Maj 2005

KONJUNKTURNA GIBANJA, strokovna revija

Številka 2, letnik XIII, Maj 2005

Zaključeno v Ljubljani, 18. 5. 2005

Vsebina in avtorji:

1. Svetovni trendi 2004-2006 (Nina Prešern)
2. Trendi konjunktura za Slovenijo 2004-2006 (mag. Irena Roštan)
3. Poslovna pričakovanja (Nina Prešern, Darja Močnik)
4. Menjava s tujino in plačilna bilanca (Marjeta Šiško Debeljak)
5. Gibanje tečajev (Marjeta Šiško Debeljak)
6. Cene in inflacija (mag. Irena Roštan)
7. Svetovne cene surovin (mag. Irena Roštan)
8. Trendi v proizvodnji in storitvah
 - o Industrija (Darja Močnik)
 - o Trgovina (Marjeta Šiško Debeljak)
 - o Gradbeništvo (Janez Ramovš)
 - o Turizem (Majda Dekleva)
 - o Banke (ddr. Neven Borak)
 - o Druge storitve (Darja Močnik)
9. Obrestne mere (Krista Dekleva)
10. Varčevanje in krediti (Krista Dekleva)
11. Likvidnost (Krista Dekleva)
12. Investicije (Nina Prešern)
13. Trg dela (Tatjana Pajnkihar)
14. Plače in stroški dela, dohodkovna politika (Tatjana Pajnkihar)
15. Dajatve in javne finance (mag. Marjan Širaj)
16. Nepremičninski in kapitalski trg (mag. Anton Kožar)
17. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2004 (mag. Irena Roštan)

Dokumentacija, grafični prikazi: Darja Močnik

Izvedba: Ani Rozman

Odgovorna urednica: mag. Irena ROŠTAN

Revija izhaja štirikrat letno, po ena številka v vsakem četrtletju. V letu 2005 izidejo Konjunktorna gibanja 24. februarja, 24. maja, 8. septembra in 24. novembra. Maja in novembra v KG objavljamo nove SKEP-ove letne prognoze kazalcev konjunktura 2005-2006. Izbor tematike in tabel je prirejen zlasti potrebam strokovnih služb v gospodarskih družbah, ki so glavni prejemniki oz. uporabniki. Celoletna naročnina je 4.000 SIT. Za člane GZS je omejeno število izvodov na voljo v okviru članarine GZS.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

ISSN: 1408-1806

Strokovna revija je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS, pod zaporedno številko 518.

Naslov izdajatelja in uredništva: Gospodarska zbornica Slovenije

SKEP- Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana, tel. 01/5898-166, fax: 01/5898-100; e-mail: skep@gzs.si; www.gzs.si/skep

Uporaba podatkov in ugotovitev iz publikacije je zaželeno, vendar le z navedbo vira. Kopiranje ni dovoljeno.

© SKEP GZS

1. Svetovni trendi 2004-2006

Svetovna ekonomija bo tudi v letih 2005 in 2006 delovala z različno hitrostjo. Najbolj dinamična bo še naprej gospodarska rast in rast trgov Azije - zlasti **Kitajska** - in nekaterih držav, ki jih imenujejo »emerging markets« (npr. Rusija, Indija, del Latinske Amerike, Vzhodna Evropa). Med industrijsko najbolj razvitimi ekonomijami - svetovnimi giganti - pa je poleg tega še naprej pričakovana razmeroma visoka gospodarska rast za **ZDA**, srednje zmerna pa za Japonsko in najšibkejša za Evropo. Slednji dve v letih 2005 - 2006 gotovo nista sposobni zamenjati Kitajske in ZDA na mestih svetovnih generatorjev razvoja, zlasti ob njenem šibkem domačem povpraševanju.

Mega trendi - svet 2005 - 2006

- Globalni vzpon svetovne ekonomije se nadaljuje, a počasneje kot lani
- Visoke cene nafte/surovin in vrednost USD – glavna »krivca« za slabitev in spremembe
- Evropa in Japonska zaenkrat ne moreta zamenjati ZDA in Kitajske kot generatorjev rasti svetovne ekonomije

Svetovna gospodarska rast, ki je lani dosegla vrh zadnjih tridesetih let (5,1%), se bo letos tako umirila. Podobno bo z **mednarodno trgovinsko menjavo**, ki je bila lani skoraj 10-odstotna. Aktualne napovedi gospodarskih gibanj letošnje pomlad predvidevajo za letos in prihodnje leto gospodarsko rast držav OECD na ravni 2,5% (2005) in 2,7% (2006), za svet v povprečju okoli 4 odstotke, za svetovno trgovino pa okoli 7 odstotkov.

Trendi kazalcev konjunktura - svet, 2004-2006

	2004	2005 napovedi	2006 napovedi
Gospodarska rast BDP* - svet	5,1	4,0	4,2
- ZDA	4,4	3,8	3,6
- Japonska	2,6	1,5	1,3
- Kitajska	9,0	8,0	7,0
- Rusija	7,1	6,5	6,0
- Evropska unija-EU 25	2,4	2,0	2,3
EU-10 (nove članice v EU)	4,6	4,0	4,0
EU-12 (evro področje)	2,0	1,6	1,6
Nemčija	1,6	0,7	1,5
Rast cen evro področje	2,1	1,9	1,5
Rast svetovne trgovine (blago)	10	7,0	7,0
Cena nafte, US\$/sod (Brent) predpos.	38	46	43
Razmerje 1 EVRO=US\$ predpostavka	1,24	1,30	1,30

*realne stopnje rasti v %;

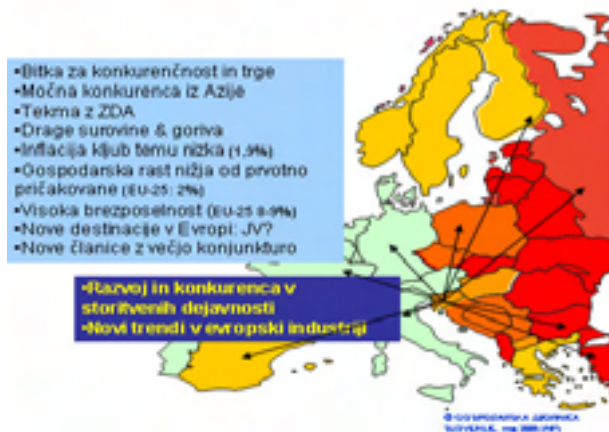
Vir: ocene SKEP GZS, na bazi tujih virov (AIECE, IMF, EC, UNECE)

Cena nafte je konec aprila še presegala 50 \$ za sod, razmerje evra in dolarja pa je bilo 1: 1,29.

Cene **surovin** so v svetu prej kot ne v naraščanju oziroma bodo ostajale na visoki ravni, kljub drugačnim upom predelovalnih dejavnosti. Do neke mere so izjema le cene prehranskih surovin.

Za **Evro področje** (EU-12) je glavni razvojni izziv sedanja stagnacija oz. zelo nizka rast. Kljub podobnim pogojem poslovanja in skupni denarni politiki pa se utrip po državah tudi razlikuje. Najslabša je konjunktura in rast v Nemčiji in Italiji (nižji impulzi domačega povpraševanja, zlasti zasebnega, nekaj boljše je investicijsko). Praviloma je pričakovati v letih 2005-2006 ugodnejše razmere na trgih manjših članic EU-12, ki imajo v povprečju višjo rast (izjema je Nizozemska), slabše pa naj bi bilo v večjih državah (izjema sta Francija in Španija).

MEGA TRENDI – EVROPA 2005-2006

Po dveh letih zelo nizke gospodarske rasti se je sicer v **letu 2004** bruto domači proizvod držav **na evro območju** (EU-12) povečal v povprečju za 2,0% (v EU-25 za 2,4%). Napovedi za **letu 2005** pa so se pozno spomladi spet poslabšale in predvidevajo umiritev rasti glede na leto 2004. Oživiljanje konjunktura že v drugem polletju 2005 ali zgodaj v **letu 2006**, ki jo napoveduje del ekonomistov, pa je morda nerealno pričakovati, saj ni pravih vzvodov. Tudi industrija v državah EU-12, ki je pomembna nosilka izvoza, kaže znake slabitve in investicijsko zadržanost, glede na ocene o presežkih kapacitet na vrsti področij.

Nemčija, ki predstavlja po kupni moči blizu 22 odstotkov EU-25 (sledita Francija in Velika Britanija s po 16 odstotki) je leto 2004 zaključila z 1,6% rastjo BDP, kar je največ po letu 2000, letos pa bo njena rast po ocenah v maju spet upočasnjena na dobrega pol odstotka. Izvoz naj bi ostajal glavni nemški adut konjunktura. V okviru domačega povpraševanja sta zasebna in investicijska potrošnja šibki in zaupanje potrošnikov je nižje kot bi

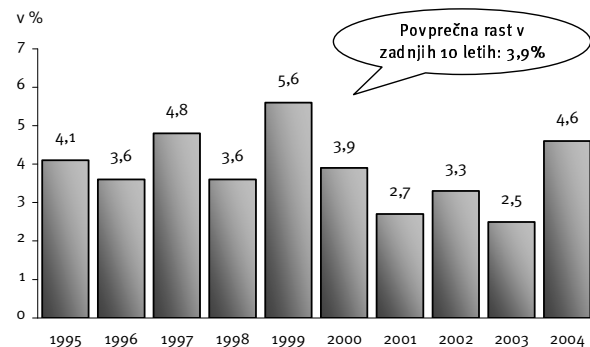
lahko pričakovali. Stopnja brezposelnosti se ne bo znižala. Nasploh so za EU-12 prej kot ne značilne bolj slabe napovedi za trg dela - nič ali malo padca brezposelnih in - kljub višjemu socialnemu standardu - bolj negativni odzivi potrošnikov kot pa to velja npr. za ZDA. Po prepričanju vse več ekonomistov Evropska unija za rast in delovna mesta potrebuje strukturne reforme na strani ponudbe, saj sama konjunktura na trgu, z impulzi nižjega izvoznega in šibkega domačega povpraševanja, ne zadošča.

Nove članice (EU-10) bodo tudi v letih 2005 in 2006 dosegale nadpovprečno rast v Uniji, okoli 4 odstotke v povprečju, ob tem da predstavljajo skupaj le okoli 4,5 odstotka kupne moči petindvajsetice. Po pozitivnih trendih najbolj izstopajo baltske države, ki so napredovale tudi na svetovnih lestvicah konkurenčnosti, kljub temu da se - podobno kot Madžarska in Češka - soočajo z velikimi plačilno bilančnimi primanjkljaji (Estonija, npr. z -13,2% od BDP).

2. Trendi konjunktura za Slovenijo 2005-2006

Slovenija je prehod v polnopravno članstvo Evropske Unije izpeljala brez večjih šokov. Prilagoditve evropskemu pravnemu redu in tehničnim regulativam, stabilizacija tečaja tolarja, odpiranje trgov in povečana konkurenca – na vse te izzive je bila dobro pripravljena večina slovenskih podjetij. Posamezne dejavnosti so lani poslovale večinoma pozitivno, največ težav so imela podjetja živilske industrije, položaj tradicionalnih delovno-intenzivnih dejavnosti pa ostaja težaven.

BRUTO DOMAČI PROIZVOD SLOVENIJE V LETIH 1995 - 2004, realne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS, april 2005

Opomba: 1995-2000 stalne cene 1995; 2001-2004 stalne cene 2000 SKEP GZS

Poslovanje gospodarskih družb v letu 2004 je bilo v splošnem uspešnejše kot pretekla leta. Rast prihodkov je bila 14-odstotna, od tega so bili prihodki iz prodaje na tujih trgih višji za 20 odstotkov. Čisti dobički so se povečali, izgube pa znižale. Gospodarske družbe so skupaj ustvarile 13 milijard evrov dodane vrednosti in izkazale za 1,64 milijarde evrov neto čistega dobička.

Gledano z makroekonomskega vidika so trendi ugodni. Lani je bila dosežena najvišja gospodarska rast v zadnjih petih letih, inflacija dosega raven primerljivo evropski (čtetudi še ne zadošča strogemu konvergenčnemu merilu), rast povprečnih plač je ustrezala zastavljenim makroekonomskim ciljem zaostajanja za rastjo produktivnosti, celo rigidni trg dela je pokazal pozitivne trende.

In vendar. Dobri številčni rezultati so samo ogrodje uspeha in upamo, da dober izziv za pospešitev urejanja strukturnih neskladij ter prepotrebne premike v kvalitativnem razvoju Slovenije. Letošnje pomlad se pospešeno pripravljajo spremembe v velikih državnih sistemih, **pokojninskem in zdravstvenem**, kamor delodajalci in delojemalci mesečno prispevamo velike zneske. Interes za sooblikovanje in vplivanje na spremembe je zato razumljiv. Vsekakor ne gre brez temeljite analize strukture financiranja in dolgoročnih finančnih posledic ter širšega družbenega konsenza.

Demografski prehod, v katerem se bo do leta 2025 delež starejših od 64 let povečal s sedanjih 15 na 31 odstotkov prebivalstva, pomeni bistveno spremenjena delitvena razmerja med prebivalstvom. Menimo, da je zato bistveno vlaganje v nova delovna mesta, ki bi skladno s cilji Lizbonske strategije omogočala povečevanje **stopnje delovne aktivnosti** in s tem deleža prebivalstva, ki si sam ustvarja prihodke zase ter s prispevki omogoča tudi delovanje javnih sistemov, kot sta pokojninski in zdravstveni. Ob tem je zgovoren podatek, da v Sloveniji na račun bolniških odsotnosti vsak dan izostane z dela 36 tisoč zaposlenih, delež vseh nadomestil plač zaradi bolniških odsotnosti je dosegel 1,4% BDP. Ob tem se ponovno odpirajo dileme o dejanski upravičenosti vseh bolniških odsotnosti ter optimalni višini nadomestila za čas bolezni.

Za slovensko gospodarstvo pa bodo daleč najpomembnejše rešitve, ki jih bo vlada predlagala na **davčnem področju**. Pričakovanja poslovnega sektorja so vezana predvsem na zmanjšanje obremenitev dela, večje preglednosti sistema in končno tudi povečanja davčne konkurenčnosti naše države.

Trendi kazalcev konjunktura – Slovenija, realne stopnje rasti v %

	2004	2005 ocena	2006 napovedi
Gospodarska rast – BDP	4,6	4,0	4,0
Zasebna poraba	3,4	3,2	3,0
Javna poraba	1,7	3,0	3,0
Investicijska poraba	6,8	7,5	7,0
Izvoz blaga in storitev	12,6	7,5	6,5
Uvoz blaga in storitev	12,4	7,8	6,5
Cene – rast, letno povprečje	3,6	2,9	2,3
Plače na zaposlenega- realno	2,0	2,1	2,3
Brezposelnost – stopnja po ILO (%)	6,3	6,2	6,1
Kratkoročne obrestne mere za podj.(%)	8,7	7,4	6,4
Tečaj EUR v SIT	238,9	240	240

Vir: Ocene SKEP GZS, maj 2005; glej tudi tabelo št. 16 v Dokumentaciji

Kljub pričakovanju številnih sistemskih sprememb pa za letos in naslednje leto še ne pričakujemo pomembnejših makroekonomskih učinkov. Ocena trendov povpraševanja in gospodarske rasti za Slovenijo v letih 2005 in 2006 po naši neodvisni napovedi kaže na 4-odstotno letno rast BDP v obeh letih. Ocenjujemo, da je bil pospešek rasti v letu 2004 kvaliteten in ni bil le odraz začasnih impulzov ob vključitvi v EU. Na to nam kaže nadaljevanje ugodne rasti **zunanje menjave**. Izvoz blaga in storitev naj bi letos tako po oceni dosegel 7,5-odstotno realno rast, uvoz naj bi letos še rasel nekaj počasneje, v naslednjem letu pa bi se stopnji rasti izvoza in uvoza lahko že povsem približali. Za tekoči račun **plačilne bilance** menimo, da bi bilo na letni ravni realno pričakovati približno ravnotežje oz. manjši primanjkljaj. Na strani domačega povpraševanja še vedno računamo na solidno investicijsko povpraševanje. Ocenjujemo, da je letos in v letu 2006 možna okoli 7 odstotna rast investicij in nekaj nad 3 odstotna rast domače zasebne porabe gospodinjstev.

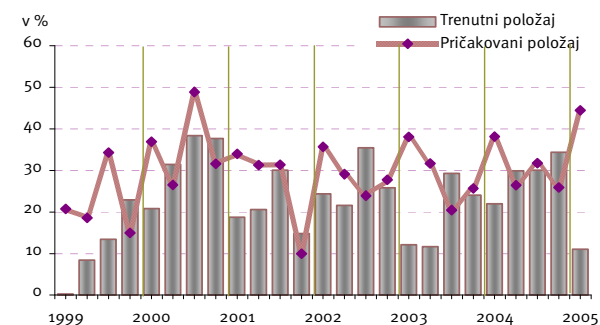
Pričakovanja glede gibanja **plač** v zasebnem sektorju za letos ostajajo v okvirih veljavnih dokumentov. Ob predpostavki nadaljevanja zelo umirjene rasti plač v javnem sektorju za letos lahko računamo realno rast povprečnih plač nekaj nad 2 odstotkoma. Leto 2006 je v tem smislu bolj negotovo, kajti veljavnost tako Dogovora o politiki plač kot Socialnega sporazuma konec leta 2005 preneha.

Inflacija je v prvih mesecih letos kar precej nihala, a v povprečju ohranila trend zniževanja. Glavnina potrebnega nižanja inflacije bo po naši oceni padla v drugi del leta. Povprečna inflacija naj bi bila letos 2,9 in drugo leto 2,3-odstotna.

3. Poslovna pričakovanja

Po naši anketi »Poslovna pričakovanja«, ki smo jo izvedli v marcu 2005, je bil med slovenskimi podjetji poslovni optimizem glede naslednjih šestih mesecev na razmeroma visoki ravni. Po drugi strani pa so **trenutni poslovni položaj** v podjetjih ovrednotili bistveno slabše. Le 26 odstotkov podjetij je ocenilo svoj trenutni poslovni položaj kot dober, kar je najnižja ocena vse od marca 2003 dalje. V večini podjetij, pri okoli 60 odstotkih, je bil sicer trenutni poslovni položaj zadovoljiv, izrazito slab pa le pri 15 odstotkih, vendar se je slednji odstotek precej povečal, najbolj izrazito v industriji.

OCENE SEDANJEGA IN PRIČAKOVANEGA POSLOVNEGA POLOŽAJA

Vir: GZS – Anкета SKEP "Poslovna pričakovanja"; saldo odgovorov "izboljšanje - poslabšanje" (deleži).

SKEP GZS

V **naslednjih šestih mesecih**, to je do septembra 2005, naj bi se splošni poslovni položaj po pričakovanjih izboljšal pri 49 odstotkih podjetij, poslabšal pa pri 4 odstotkih. Blizu polovica jih ocenjuje, da bodo poslovne razmere v tem obdobju podobne tistim v marcu 2005. To je v povprečju boljše pričakovanje, kot smo ga izmerili za enako obdobje leta 2004, ali decembra za prvo polletje 2005. Za naslednjih šest mesecev 2005 pa so v svojih ocenah in napovedih to pot bolj previdni vodilni gospodarstveniki iz storitvenih dejavnosti, najbolj optimistično pa gledajo na to obdobje zlasti v delu trgovine. Gospodarstvenike sicer še naprej najbolj skrbi gibanje cen surovin, posebej nafte, konkurenca iz azijskih držav, zlasti Kitajske, ki je posebej boleča za del predelovalne industrije v vsej Evropi, negotovost glede domačih pogojev poslovanja ter negotovost glede razmerij med svetovnimi valutami, zlasti dolarjem in evrom, ki je bil v marcu, v času ankete, na povprečni ravni 1,32.

Podjetja so marca pretežno kljub vsemu računala na možnost za **izboljšanje svojih kratkoročnih poslovnih**

parametrov, saj so bile njihove trimesečne napovedi za drugo četrletje razmeroma pozitivne.

Kratkoročna pričakovanja podjetij za drugo trimesečje leta 2005, razvrstitev parametrov po saldu pozitivnih / negativnih ocen

	- deleži odgovorov v %			
	Izboljšanje / rast	Brez sprememb	Poslabšanje / padec	Saldo
Prodaja	59	35	6	53
Proizvodnja	55	42	3	52
Izvoz	49	47	4	45
Naročila	53	39	8	45
Investicije	35	56	9	26
Likvidnost	23	66	11	12
Dostopnost kr. posojil	9	90	1	8
Stroški denarja	10	79	11	-1
Zaposlenost	19	60	21	-2
Prodajne cene	15	65	20	-5

Vir: GZS – Anketa SKEP "Poslovna pričakovanja", marec 2005.
* kot ponder je upoštevana dodana vrednost vključenih dejavnosti (industrija, trgovina in druge storitve)

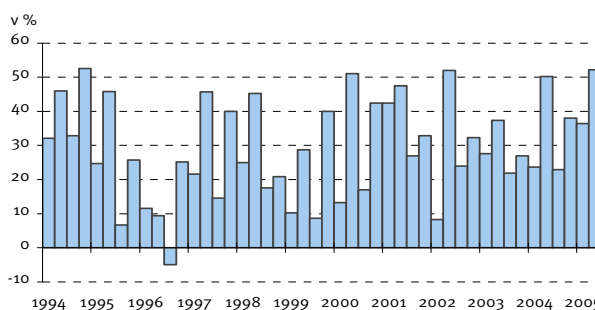
Za **drugo četrletje leta 2005** pričakuje naraščanje skupnih **prodaj** v povprečju 59 odstotkov podjetij, upadanje 6 odstotkov, približno štiri desetine pa jih meni, da v tem času v prodajah ne bo posebnih sprememb. Izvozne napovedi so na solidni ravni. 49 odstotkov podjetij računa, da bo izvoz povečalo, znižanje pa pričakuje v povprečju le 4 odstotke podjetij. Rast proizvodnje je napovedalo 55 odstotkov podjetij, rast investicij v tem četrletju pa 35 odstotkov, z največjim nadaljnjim trendom naraščanja naložb v okviru dejavnosti trgovine. Med slovenskimi podjetji je v kratkoročnih napovedih tokrat zrasel predvsem optimizem glede **naročil**, saj je za razliko od predhodnih anket saldo napovedi glede naročil tokrat pozitiven, to je, v tem četrletju računa na povečanje naročil več podjetij, kot pa na zmanjšanje. Zniževanje cen pričakuje v drugem trimesečju leta v povprečju 20% anketiranih, rast pa 15%. Število zaposlenih bodo znižali pri 21 in povečali pri 19 odstotkih anketiranih podjetij, medtem ko jih v povprečju 60 odstotkov ne predvideva sprememb.

Med skupinami dejavnosti so v kratkoročnih poslovnih pričakovanjih razlike, še zlasti glede napovedi **zaposlovanja** v podjetjih. Pri industriji lahko tako pričakujemo zniževanje zaposlenosti, saj je saldo teh napovedi izrazito negativen. Tudi v trgovini naj bi že v tem četrletju zaposlenost zmanjševali v več podjetjih kot pa povečevali. Nasprotno pa bodo v drugih storitvenih dejavnostih ta čas v povprečju močneje zaposlovali.

Poslovna pričakovanja slovenskih podjetij so se marca 2005 kratkoročno - kljub vsemu - bolj kot ne nagibala k optimizmu, saj se je izboljšal trend naročil, proizvodnje

in pričakovanih prodaj. Glede na trenutni zaostanek Slovenije za povprečjem starih članic EU pa je pozitivni **razvojni signal leta 2005** ta, da je marca 2005 v naši anketi kar 80 odstotkov anketiranih podjetij za prihodnja leta napovedalo večja vlaganja, največ z namenom povečati dodano vrednost. Trenutni poslovni položaj, ki je ocenjen slabše kot v minulih anketah, pa lahko vzbuja zaskrbljenost zlasti glede poslovnih in razvojnih možnosti za nekatere delovno intenzivne predelovalne dejavnosti.

PRICAKOVANJA GLEDE PRODAJE PO TRIMESECJIH V LETIH 1994 - 2005

Vir: GZS – Anketa SKEP "Poslovna pričakovanja"; prognoze za naslednje tri mesece; saldo odgovorov (deleži) SKEP GZS

4. Menjava s tujino in plačilna bilanca

Po izrazito pozitivni **blagovni menjavi** s tujino v lanskem letu, ki je bila z realno 9-odstotno rastjo izvoza in 11-odstotno rastjo uvoza celo nad pričakovanji, se ugodna blagovna gibanja nadaljujejo tudi v prvih mesecih 2005. Izvoz je v prvem četrletju rasel hitreje od uvoza blaga.

Blagovna menjava Slovenije s tujino, v evrih

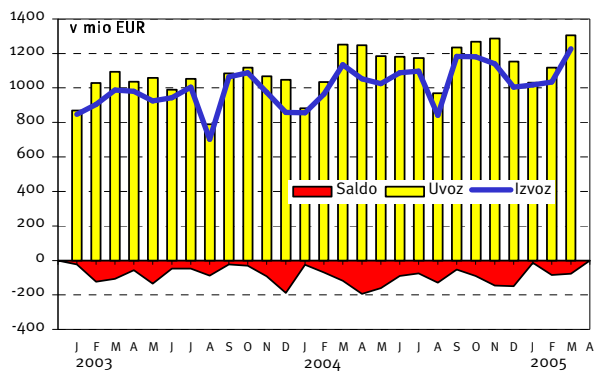
	2005			Nominalne st. rasti, v % I-III
	Vrednost v milijon EUR			
	II	III	I-III	
IZVOZ	1.035	1.228	3.279	10,5
• EU-25	734	832	2.308	11,8
• Države nečlanice	301	396	971	7,5
UVOZ	1.119	1.305	3.456	9,0
• EU-25	903	1.037	2.765	5,0
• Države nečlanice	216	268	691	29,0
SALDO MENJAVE	-84	-77	-176	
• EU-25			-457	
• Države nečlanice			280	

Vir: Statistični urad RS, maj 2005 – začasni podatki

V letu 2005 je Slovenija v **prvih treh mesecih** izvozila za 3.279 milijonov EUR blaga, uvoza pa je bilo za 3.456 milijonov EUR. Nominalno je **izvoz** v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem letos za 10,5 odstotka višji in **uvoz** za 9 odstotkov višji. Uvoz, ki je v letu 2004 rasel hitreje od izvoza, ima letos v prvem četrtletju spet nekoliko počasnejšo dinamiko kot izvoz. Na osnovi tako ocenjenih tokov menjave je skupni blagovni primanjkljaj v tem obdobju dosegel 176 milijonov evrov. Tudi letos se nadaljuje živahna menjava z državami EU-25: izvoz je porasel za 11,8 odstotka, uvoz iz EU pa izkazuje le 5-odstotno rast. Primanjkljaj z EU-25 je v tem času dosegel 457 milijonov EUR. Bistveno hitreje raste uvoz iz držav nečlanic, za 29 odstotkov nominalno, kljub temu pa z državami nečlanicami Slovenija v blagovni menjavi izkazuje v prvih treh mesecih za 280 milijonov evrov presežka.

Pokritost uvoza z izvozom je v prvem četrtletju letos 94,9-odstotna. V tolarskih vrednostih je bilo po začasni podatkih izvoza blaga za 786 milijard ali za 11,6 odstotka več kot v enakem obdobju lani, uvoza pa za 828 milijard ali za 10,1 odstotka več kot pred letom.

BLAGOVNA MENJAVA SLOVENIJE S TUJINO

Vir: Statistični urad RS, začasni podatki

SKEP GZS

Lanskoletno okrevanje v državah Evropske unije se bo v letu 2005 nekoliko ohladilo. Vendarle pa - kljub nekoliko nižji predvideni gospodarski rasti za večino naših **najpomembnejših partneric EU-25** - Slovenija še naprej lahko pričakuje visoke, vendar glede na leto 2004 približno razpolovljene stopnje rasti izvoza. Uvozno povpraševanje držav EU se po spomladanskih ocenah mednarodnih institucij trenutno giblje na okoli 5 odstotkih. Že podatki o izvozu Slovenije za prve tri mesece letos te ocene v menjavi z EU-25 potrjujejo. Glede na splošno dosežene izvozne tokove je izvoz v države EU-25 rasel hitreje. Nominalno je bil višji od

lanskega za 11,8 odstotka, uvoz iz EU pa izkazuje le 5-odstotno rast. Najbolj se je povečal izvoz v Francijo, predvsem zaradi večjega izvoza avtomobilov, močneje pa je porasel tudi izvoz v Belgijo, Avstrijo in Italijo. Podpovprečno je med najpomembnejšimi članicami EU porasel le izvoz v Nemčijo, med novimi članicami pa slovenski izvoz še naprej raste na Češko in Poljsko.

V **države nečlanice** je Slovenija letos izvoz povečala za 7,5 odstotka glede na prvo trimesečje lani, bistveno hitreje pa je rasel uvoz iz držav nečlanic, nominalno kar za 29 odstotkov. Z državami nekdanje Jugoslavije se predvsem krepil uvoz (celo za 70 odstotkov višji kot pred letom), na izvozni strani pa je menjava pospešena predvsem s Hrvaško ter Srbijo in Črno goro. Raste tudi menjava z Rusijo in posebej Ukrajino.

Blagovna menjava z najpomembnejšimi partnerji, 2004

	IZVOZ, v evrih		UVOZ, v evrih	
	Stopnje rasti, v %	Delež v %	Stopnje rasti, v %	Delež v %
EU-25	10,2	66,1	12,2	82,2
Države nečlanice	14,3	33,9	19,3	17,8
Nemčija	2,5	21,3	6,8	19,9
Italija	9,6	12,9	11,0	18,6
Hrvaška	15,6	9,3	12,4	3,7
Avstrija	12,5	7,4	7,7	12,9
Francija	25,6	6,4	4,9	8,1
Bosna in Hercegovina	3,9	3,9	88,9	1,1
Srbija in Črna gora	31,3	3,6	61,7	0,8
Rusija	20,6	3,3	6,7	2,2
ZDA	-2,7	3,1	24,0	1,2
Poljska	7,6	2,7	12,6	1,3

Vir: Statistični urad RS, maj 2005

V **plačilni bilanci za leto 2004** je po revidiranih podatkih, ki jih je Banka Slovenije objavila aprila letos, je Slovenija izkazala nekoliko višji **primanjkljaj** v tekoči plačilni bilanci v višini 238 milijonov EUR (prvotno objavljeni primanjkljaj je bil 179 milijonov EUR). Na lanskoletni primanjkljaj v tekočih transakcijah je vplival predvsem visok primanjkljaj v blagovni menjavi v višini 840 milijonov EUR (prvotno objavljeni je bil nekoliko nižji). Blagovnega primanjkljaja v celoti ni bilo mogoče pokriti s storitvenim presežkom, ki je po zadnjih podatkih dosegel 672 milijonov EUR.

V **prvem četrtletju 2005** je bilo po **plačilni bilanci** za 13 milijonov EUR presežka, kar je bilo za okoli 60 odstotkov manj kot lani v enakem času. V menjavi blaga in storitev je bilo primanjkljaja za 72 mio EUR, medtem ko so v storitvenem delu bilance prilivi v višini 594 milijonov EUR preseglji odlive za 152 milijonov EUR. V menjavi blaga je bilo po plačilnobilančni metodologiji v prvih treh mesecih

letos 72 milijonov EUR primanjkljaja, kljub nekoliko hitrejši rasti izvoza blaga od uvoza.

V **menjavi storitev** je bilo v tem obdobju za 152 milijonov EUR presežka, saj so kljub 7-odstotnemu nominalnem porastu odhodkov glede na enako obdobje lani prihodki od storitev porasli kar za 8,6 odstotka. V turizmu je bilo za 236 milijonov EUR prihodkov, nominalno za 12,4 odstotka več kot v prvem četrtletju 2004. Še naprej rastejo tudi transportne storitve - prihodki so bili višji kar za 16,9 odstotka, odhodki pa ostajajo na ravni prvega četrtletja lani. V nasprotju z letom 2004 so razne poslovne storitve letos izkazale negativni predznak.

Plačilna bilanca Slovenije s tujino, 2004 – revidirana aprila 2005

	Prilivi	Odlivi	Saldo
	Tokovi v milijon EUR		
TEKOČI RAČUN	16.619	16.857	-238
Blago	12.736	13.576	-840
Storitve	2.793	2.121	672
• Transport	807	486	321
• Potovanja	1.312	732	580
Dohodki od dela in kapitala	547	648	-101
Tekoči transferi	543	513	30
KAPITALSKI IN FINANČNI RAČUN			369
KAPITALSKI RAČUN			-178
FINANČNI RAČUN			547
• Neposredne naložbe			21
Domače v tujini			-401
Tuje v Sloveniji - NTI (saldo)			422

Vir: Banka Slovenije, april 2005 – revidirani podatki za leto 2004

Poleg blagovnih in storitvenih tokov na plačilno bilanco vplivajo tudi neto tokovi **dohodkov od dela in kapitala**, ki so bili enaki kot pred letom, **tekoči transferi** pa letos izkazujejo bistveno višji odliv od prilivov (-52 milijonov EUR) in tako znižujejo siceršnji presežek v tekočem računu plačilne bilance.

Bistveno pa so se v letošnjem letu v prvih treh mesecih spremenili tokovi v **kapitalskem in finančnem računu**. Finančni in kapitalski račun sta tako izkazovala 68 milijonov EUR presežka, v prvih treh mesecih lani pa je bilo za 76 milijonov EUR primanjkljaja. Tokovi neposrednih naložb domačih podjetij v tujino so letos nekoliko nižji kot lani v tem času (letos 126 milijonov EUR, lani 135 milijonov EUR). Tuje naložbe v Sloveniji pa v neto izkazu izkazujejo za okoli 100 milijonov EUR odlivov.

5. Gibanje tečajev

Po vstopu Slovenije v mehanizem deviznih tečajev ERM2 konec junija 2004 so tečaji evra mesečno v povprečju nihali blizu ravni centralnega tečaja. Tako kot v drugi

polovici 2004 tudi v prvih mesecih leta 2005 tečaji evra od centralnega tečaja 239,64 SIT odstopajo le zanemarljivo.

V obdobju od januarja do aprila 2005 je **evro** ostal praktično na decembrski ravni (239,77 SIT) oziroma se je celo nekoliko zniževal. V povprečju je evro v tolarjih dosegel aprila 239,71 SIT ali 0,03 odstotka nad centralno pariteto. Sredi maja je 1 evro vreden 239,63 SIT, kar je praktično na ravni dogovorjene centralne paritete.

Gibanje vrednosti tečajev EUR in USD v SIT

	EUR srednji tečaj BS	EUR podjetniški tečaj N.L.B.	USD srednji tečaj BS
2004 (povprečje)	238,86	238,94	192,38
2004 januar	237,00	237,13	187,84
februar	237,36	237,56	187,88
marec	237,80	237,95	193,80
april	238,17	238,31	198,12
2005 januar	239,76	239,80	182,45
februar	239,75	239,79	184,21
marec	239,73	239,75	181,52
april	239,71	239,74	185,29

Vir: Banka Slovenije, Nova Ljubljanska banka

Ameriški dolar se je v zadnji četrtini leta 2004 še nadalje zniževal - decembra je dosegel v tolarjih celo najnižjo povprečno mesečno vrednost v letu 2004 in sicer 179,31 SIT. V prvih mesecih leta 2005 se je njegova vrednost v tolarjih ponovno zviševala. V tolarjih je bil januarja dolar višji od decembrske vrednosti za 1,8 odstotka, februarja še za 1 odstotek višji, marca pa se je njegova vrednost glede na februar znižala za 1,5 odstotka. Aprila je dolar ponovno porasel za 2,1 odstotka, na 185,29 SIT. To je hkrati njegova najvišja povprečna mesečna vrednost v zadnjih šestih mesecih. Dolar raste tudi v maju - sredi meseca je bil vreden 189,76 SIT. V primerjavi z decembrom 2004 je njegova trenutna vrednost v SIT nominalno za 5,8 odstotka višja.

Razmerje med dolarjem in evrom

V zadnjem času se je evro v razmerju do dolarja bistveno okrepil - z 1,13 v letu 2003 na 1,24 v letu 2004. Glede na napovedi različnih mednarodnih inštitucij, da bo tudi v letu 2005 dolar še naprej depreciral, lahko pričakujemo, da bo v povprečju razmerje evra do dolarja na ravni 1,30 - 1,31.

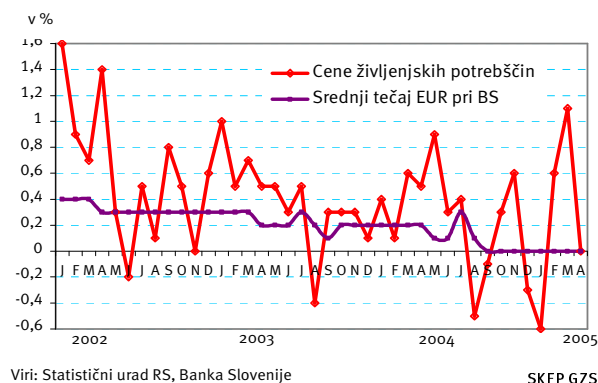
V letu 2004 je **dolar je v razmerju do evra** izraziteje slabel predvsem v zadnji četrtini leta – za 1 evro je bilo v teh treh mesecih v povprečju treba odšteti 1,3 dolarja. Do evropske valute je dolar v januarju letos dodatno še nekoliko oslabil, na 1,31. Marca je v povprečju dolar dosegel do evra letos najnižjo vrednost 1,32, aprila se je

ponovno nekoliko okrepil, na 1,29. Sredi meseca maja se dolar še nadalje krepi, v tem času je dosegel 1,27 evra.

Položaj naših izvoznikov se je v drugi polovici leta 2004, kot tudi v prvih mesecih 2005, slabšal - tečaj dolarja merjen s košarico valut je nominalno apreciiral. Ob nespremenjenem tečaju evra je na porast vrednosti domače valute (SIT) vplivalo predvsem zmanjšanje vrednosti ameriškega dolarja pa tudi britanskega funta. Ker je v aprilu in prvi polovici maja vrednost dolarja do evra porasla za okoli 3 odstotke, lahko pričakujemo, da bo nominalni efektivni tečaj dolarja ponovno depreciiiral in ob nadaljnji zadržani rasti domačih cen nekoliko izboljšal položaj naših izvoznikov.

Aprila 2005 je bila v primerjavi z decembrom 2004 rast tečaja evra 0,0-odstotna, dolar je v tem času porasel za 1,3 odstotka, medtem ko so bile domače cene življenjskih potrebščin aprila letos za 1,1 odstotka višje od decembrskih. Kljub temu, da se rast domačih cen v razmerju do rasti cen v tujini postopno zmanjšuje, na daljši rok poleg rasti tečaja domače valute na slabšanje **cenovne konkurenčnosti** še naprej prevladuje vpliv hitrejše rasti domačih cen od rasti cen pri najpomembnejših partnerjih v tujini.

MESEČNA RAST TEČAJA EVRA IN CEN ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN

Vir: Statistični urad RS, Banka Slovenije

SKEP GZS

6. Cene in inflacija

Povprečna letna **inflacija**, merjena z rastjo cen življenjskih potrebščin, je v prvih štirih mesecih letos znašala **2,7 odstotka**. Medletna stopnja inflacije (april/april) je bila prav tako 2,7-odstotna. Dvanajstmesečno drseče povprečje ravni cen, veljavno kot merilo konvergence, je aprila za Slovenijo doseglo 3,3 odstotka in se le počasi približuje zahtevani precej nizki 2,2-odstotni povprečni stopnji inflacije držav evro

področja z najnižjo inflacijo brez upoštevanja držav z deflacijo.

Umiranje inflacije se je v prvem četrtletju 2005 nadaljevalo, čeprav smo v tem času beležili precejšnja cenovna nihanja. Razmeroma visoka mesečna rast cen v februarju in marcu je bila pretežno sezonskega značaja (obleka, obutev, sadje, zelenjava), ob pospešenem strukturnem prilagajanju cen trgov EU. Tveganje za inflacijske pritiske ostaja na področju nadzorovanih cen, še posebej pri tistih, ki so odvisne od zunanjih dejavnikov. Vlada še nadaljuje z acikličnim prilagajanjem trošarin na goriva, s čimer je uspela pomembno omejiti vpliv rastočih cen nafte na domačo inflacijo. Glede na spremenjen Vladni načrt uravnavanja reguliranih cen, naj bi bila rast reguliranih cen vendarle bolj usklajena z gibanjem ostalih, prostih cen.

Za leto glede gibanja inflacije pričakujemo zniževanje šele v drugi polovici leta, **povprečno letno inflacijo pa ocenjujemo na 2,9%** in za leto 2006 na 2,3%. Cenovna stabilnost v domačem poslovnem okolju je za podjetja izjemno pomemben pogoj za kvalitetno načrtovanje poslovanja in osredotočenje na razvojne in kvalitativne vidike poslovanja. Zato je doseganje konvergenčnega kriterija in prevzem evra še bolj kot za ekonomsko politiko vitalnega pomena za poslovni sektor.

Gibanje cen februar - april 2005 (stopnje rasti v %)

	Cene življenjskih potrebščin	Cene na drobno	Cene industrijskih izdelkov
Februar 05			
II 05/I 05	0,6	0,7	0,3
II 05/ II 04	2,6	4,4	4,1
I-II 05/I-II 04	2,4	4,2	4,5
Marec 05			
III 05/II 05	1,1	1,1	0,0
III 05/ III 04	3,1	4,8	3,8
I-III 05/I-III 04	2,6	4,4	4,3
April 05			
IV 05/III 04	0,0	0,3	0,3
IV 05/ IV 04	2,7	4,3	3,6
I-IV 05/I-IV 04	2,7	4,4	4,1

Vir: Statistični urad RS, februar - maj 2005

Aprila 2004 so cene življenjskih potrebščin v Sloveniji v povprečju ostale nespremenjene, čeprav so nekatere skupine cen beležile občutno rast. Tako so se cene tekočih goriv v povprečju zvišale za 4,2 odstotka, daljinska energija za 3,6 in električna energija za 1,4 odstotka. Za 7,1 odstotka so višje tudi povprečne cene oskrbe v vrtcih, hotelske nočitve za 3,1 odstotka in motorna kolesa za 4 odstotka. Občutno nižje cene so bile aprila zabeležene v skupinah: hrana in brezalkoholne pijače (za 2,3 %), rekreacija in kultura (za 0,3) in

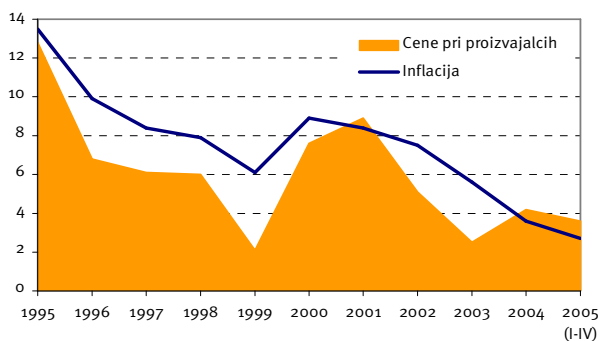
komunikacije (za 0,2 %). Najbolj sta se pocenila sezonska zelenjava (za 13,5%) in sadje (za 3,4%), pa tudi nekateri drugi prehrabeni izdelki.

Rast cen, merjena z **indeksom cen na drobno**, je aprila na medletni ravni znašala **4,3 odstotka**, v povprečju prvih štirih mesecev pa **4,4 odstotka**.

V prvi tretjini leta 2005 je glede na enako obdobje preteklega rast cen **storitev** bistveno preseгла rast cen **blaga**. V povprečju štirih mesecev so v primerjavi z enakim obdobjem lani cene storitev višje za 4,1 odstotka, cene blaga pa za 2 odstotka.

Med posameznimi **skupinami cen** je statistika v prvih štirih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani beležila za 1,1 odstotka nižje cene hrane in brezalkoholnih pijač ter za 0,7 odstotka nižje povprečne cene obleke in obutve. Zaradi višjih trošarin tobačnih izdelkov cene alkoholnih pijač in tobaka zvišale za 3,3 odstotka. 9,4-odstotno rast cen v skupini stanovanje sta ustvarila predvsem rast cen najemnin (6,6%) in komunalnih storitev (5,8%). Izobraževanje se je v povprečju podražilo za 5,5%, gostinske in nastanitve storitve za 5,3%. V skupini prevoz so se najbolj zvišale cene vzdrževanja in popravil vozil, za 4,9%, cestni potniški prevozi so bili dražji za 5,2%, železniški pa za 5,8%. V letošnjem letu beležimo tudi naraščanje cen goriv in maziv, ki so od decembra do konca aprila zvišale v povprečju za 7,1%.

INFLACIJA IN CENE PRI PROIZVAJALCIH 1995-2005 (I-IV) povprečne letne stopnje rasti v %

Vir: Statistični Urad RS

SKEP GZS

Cene **industrijskih proizvodov** pri proizvajalcih so v prvih štirih mesecih letos rastle hitreje od cen življenjskih potrebščin. Aprila so bile na letni ravni tako višje za 3,6 odstotka, v povprečju štirih mesecev glede na enako lansko obdobje pa za 4,1 odstotka. Med skupinami

industrijskih izdelkov je bila rast cen v tem obdobju najvišja pri proizvodih za investicije (5,8%), proizvodi za vmesno porabo so bili v tem obdobju dražji za 4,9 odstotka, med njimi cene surovin za 6,4 odstotka. Med industrijskimi dejavnostmi, kjer so na voljo podatki za prve tri mesece letos, so se cene najbolj zvišale v proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (14,5%), v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov (7,9%) in v proizvodnji strojev in naprav (7,0%). Znižanje cen smo v tem času zabeležili pri proizvajalcih električne in optične opreme (-2,3%).

Dinamika rasti **nadzorovanih cen** je bila v prvih treh mesecih letos v povprečju še vedno precej hitrejša od rasti **prostih cen**: po izračunih Banke Slovenije so bile marca na medletni ravni proste cene višje za 2,1% nadzorovane cene pa za 8,8%. Po izračunu UMAR pa so bile regulirane cene v marca 2005 glede na leto pred tem višje za 10,7 odstotka, od tega energija za 12,8 odstotka, druge regulirane cene pa za 6 odstotkov.

Struktura gibanja cen (medletne letne stopnje rasti v %)

	December 2004	Marec 2005
Cene življenjskih potrebščin	3,2	3,1
nadzorovane cene	8,3	8,8
proste cene	2,2	2,1

Vir: Banka Slovenije, Denarni pregled, april 2005

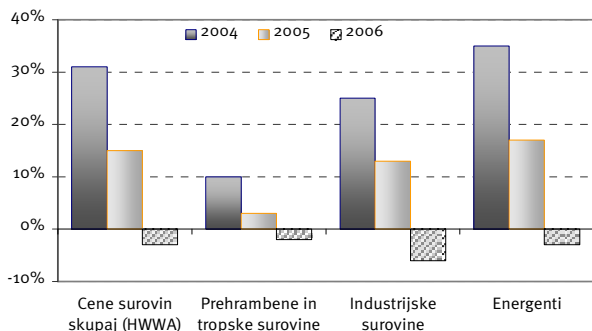
Letna stopnja **inflacije** je bila marca 2005 v **evro področju 2,1%**, enako tudi EU-25. V primerjavi z mesecem prej so se cene v evro območju marca zvišale kar za 0,7%, leto pred tem pa je bila tam inflacija 1,7-odstotna. Med državami evro področja je bila marca najvišja medletna inflacije v Luksemburgu (3,5%), v Španiji (3,4%) in v Grčiji (2,9%), najnižja pa na Finskem (0,9%), Nizozemskem (1,5%) in v Nemčiji (1,7%).

7. Svetovne cene surovin

Večina svetovnih surovin je v zadnjih šestih mesecih dosegala **zgodovinsko visoke ravni cen**. Rast je spodbujalo hitro naraščajoče povpraševanje, ki se mu ponudbena stran večinoma ni uspela pravočasno prilagajati. Visoke cene in pričakovano umirjanje svetovne konjunktore v letih 2005-2006 nakazujejo na možnosti za upočasnitev rasti povpraševanja na trgih surovin. Hkrati je po nekajletnem zatišju pričakovati tudi zagon novih kapacitet za pridobivanje in predelavo surovin. Po oceni strokovne skupine mednarodnega združenja konjunktornih inštitutov AIECE so tako podani osnovni ekonomski pogoji za popuščanje rasti cen v obdobju 2005-2006.

Povprečne cene na svetovnih trgih, merjene z evropskim **indeksom cen surovin HWWA**, bodo po zadnji napovedi skupine AIECE v letu **2005** v **dolarjih** v povprečju **višje za 15 odstotkov**. Rast bo letos po napovedi nekoliko bolj umirjena pri neenergentih (10-odstotna), medtem ko naj bi se energenti letos v povprečju podražili za 17 odstotkov. Merjeno v evrih bodo letošnje cene zaradi relativno šibkejšega dolarja višje za 8 odstotkov, v letu **2006** pa naj bi se povprečne cene energentov v evrih **znižale** za 3 odstotke, ne-energentov pa za 4 odstotke. Pri tem je skupina upoštevala tehnično predpostavko za povprečno **razmerje med dolarjem in evrom** 1,30 dolarja za 1 evro v obeh letih.

SVETOVNE CENE SUROVIN PO SKUPINAH 2004 -2006, letne stopnje rasti v USD v %

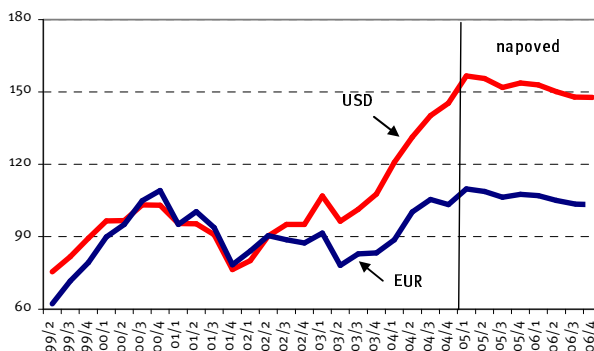
Vir: AIECE Strokovna skupina za cene surovin; indeks HWWA. SKEP GZS

V zadnjih šestih mesecih so cene surovin stalno naraščale: marca 2005 je bil agregatni indeks HWWA v dolarjih na zgodovinsko najvišji ravni. K rasti je močno prispevalo padanje vrednosti dolarja, saj so mnogi ponudniki surovin izven ZDA dvigovali dolarske cene, da bi ohranili relativno vrednost svojih izvoznih prihodkov. Od leta 2002 so se dolarske cene surovin v povprečju zvišale za 130 odstotkov. Za kupce surovin iz evro področja je bila rast cen nekoliko manj boleča. Zaradi močnega evra so od leta 2002 cene v evrih zrastle »le« za 50 odstotkov.

Cena **nafte** je po kratkotrajni umiritvi cen v začetku letošnjega leta že februarja pričela ponovno naraščati in v začetku aprila dosegla nove rekordne ravni. Rast povpraševanja je bila najvišja v Aziji, Latinski Ameriki in ZDA. Samo Kitajska je npr. prispevala tretjino, ZDA pa četrtno rasti svetovne potrošnje nafte. Izkoriščenost kapacitet za predelavo in distribucijo nafte je že praktično sto-odstotna. Rast povpraševanja po nafti naj bi letos vendarle nekoliko popuščala. Po majski oceni IEA naj bi popuščalo predvsem povpraševanje s Kitajske,

globalna rast povpraševanja po nafti pa naj bi bila 2,2-odstotna. Pričakovati je tudi povečevanje proizvodnih kapacitet tako v OPEC kot izven nje.

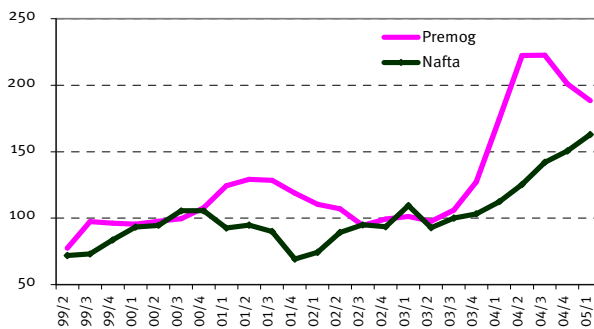
SVETOVNE CENE SUROVIN V EUR IN USD 1999-2006 HWWA indeks, 2000=100

Vir: AIECE strokovna skupina za cene surovin, maj 2005 SKEP GZS

Tveganja za še višje cene nafte sicer ostajajo, po mnenju strokovnjakov pa je še višji dvig ravni cene za sod malo verjeten in bi spodbudil masovno uporabo nadomestnih surovin in varčevanje z energijo. Povprečna cena soda nafte naj bi letos po tej oceni dosegla 45 USD, v letu 2006 pa za dolar manj.

GIBANJE CEN NAFTI IN PREMOGA 1999-2005 HWWA index, 2000=100

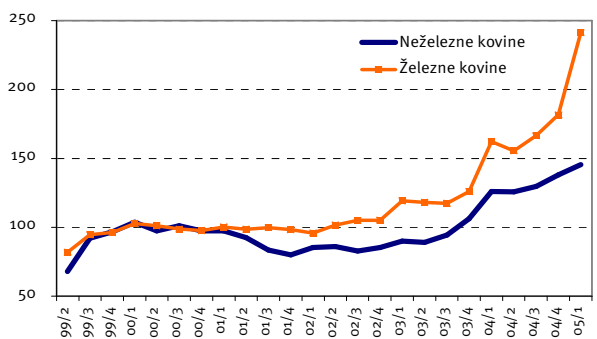

Vir: AIECE strokovna skupina za cene surovin, maj 2005 SKEP GZS

Trend rasti na cen na trgih **kovin** se je nadaljeval tudi v prvih mesecih 2005. Zaloge kovin so večinoma nizke, povpraševanje pa visoko. Lani so se cene neželeznih kovin v povprečju zvišale za 37 odstotkov, letos naj bi se po napovedi za 10 odstotkov. Med **neželeznimi kovinami** za letos lahko pričakujemo najvišje rasti pri cinku in aluminiju. Slednjemu naj bi k povečevanju vrednosti na trgu pomembno prispevalo okrevanje letalske industrije, medtem ko rasti cene cinka botruje

predvsem visoko Kitajsko povpraševanje in prenehanje nekaterih proizvodnih kapacitet. Po pričakovanjih naj bi cen neželeznih kovin dosegle vrhunec do letošnjega polletja, napovedi pa kažejo na postopno umirjanje že do konca letošnjega leta in predvsem v letu 2006, ko naj bi bile v povprečju cenejšje za 11 odstotkov kot letos.

GIBANJE CEN NEŽELEZNIH IN ŽELEZNIH KOVIN 1999-2005 HWWA index, 2000=100

Vir: AIECE strokovna skupina za cene surovin, maj 2005

SKEP GZS

Na **železne kovine** je lani vplivala močna rast povpraševanja na trgu jekla, ki je presegla vsa pričakovanja. Cene betonskega železa so dosegle 62-odstotno povprečno rast. Letos naj bi ponudba vendarle presegla povpraševanje, zato je pričakovati umiritev rasti cen, ki pa naj bi ostale na razmeroma visokih ravneh. Popuščale naj bi predvsem cene odpadnega železa, medtem ko je letošnja pogodbeni cena za železovo rudo že za 72 odstotkov višja od lanske. Za leto 2006 skupina napoveduje postopno ohlajanje kitajske jeklarske industrije, kar naj bi skupaj z upočasnjeno svetovno gospodarsko rastjo prispevalo k umirjanju rasti cen.

Gibanja cen nekaterih surovin 2004-2006

Dolarske cene, rast na preteklo leto v %	2004	2005 ocena	2006 napoved
Nafta	31	20	-2
Aluminij	20	11	-6
Baker	62	11	-15
Nikelj	44	4	-18
Jeklo	62	-5	-14
Žitarice	8	-10	-2
Sladkor	9	20	-4
Bombaž	-7	-10	4
Volna	-7	1	1
Kavčuk	18	2	-1

Vir: Ocena, Working Group on Commodity Prices – Association of European Conjecture Institutes – AIECE; Maj 2005, podrobneje glej tabele v Dokumentaciji

Pri kmetijskih in prehrabnih surovinah v ocenjevanem obdobju 2005-2006 skupina pričakuje umiritev rasti cen. Cene **industrijskih surovin kmetijskega izvora** naj bi

se v povprečju leta zvišale za 3 odstotke, prihodnje leto pa naj bi bile za 2 odstotka nižje. Presežek ponudbe nad povpraševanjem zaradi relativno ugodne letine naj bi v primerjavi s preteklim letom potisnil ceno bombaža za 10 odstotkov navzdol. Cene surove gume in celuloze naj bi se po 18-odstotni rasti v letu 2004 letos zvišale le še za 2 odstotka.

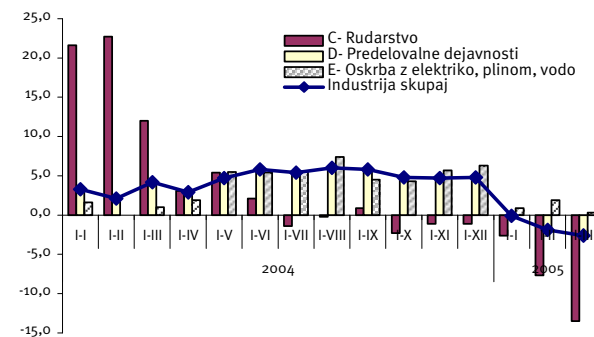
Razmeroma močan trend rasti cen **prehrabnih surovin** (žitarice, sladkor, ...) in pijač (kava, kakav) iz let 2003-2004 se je v letošnjem letu po pričakovanjih umiril, saj so bile zadnje letine obilne in kvalitetne. Največje upadanje cen beležimo pri pšenici in koruzi ter soji, medtem ko cene riža beležijo močno rast. Po razmeroma močni rasti cen sladkorja naj bi se le-te v do konca leta umirjale, medtem ko cene kave za letos kažejo na visoko povprečno rast.

8. Trendi v proizvodnji in storitvah

a) Industrija

V slovenski **industriji** se je v prvem četrtletju 2005 proizvodnja v povprečju zmanjšala za 2,6 odstotka v primerjavi z enakim obdobjem leta 2004. Glede na povprečje leta 2004 je bila januarja in februarja proizvodnja pod povprečjem, marca pa za 3,5 odstotka nad povprečjem leta 2004. Glavni vzrok za takšno gibanje je v nihanju proizvodnje v rudarstvu ter v proizvodnji koksa in naftnih derivatov, pa tudi nekaterih predelovalnih dejavnosti, ki so lani močnejše povečevale proizvodnjo (npr. elektroindustrija).

OBSEG INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE 2004-2005, letne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS

SKEP GZS

V **rudarstvu** je bila proizvodnja v prvih treh mesecih leta 2005 kar za 13,5 odstotkov nižja. Podjetjem v rudarstvu

se je obseg industrijske proizvodnje začel zmanjševati že od tretjega četrletja 2004 dalje, v letošnjem letu, se zmanjševanje še stopnjuje. Podjetja za **oskrbo z elektriko, plinom in vodo** so proizvodnjo v tem času povečala za 0,3 odstotka.

V **predelovalnih dejavnostih** je statistika v prvem četrletju beležila 2,5-odstoten upad proizvodnje. V okviru predelovalnih dejavnosti so industrijska podjetja obseg proizvodnje v prvem četrletju 2005 najbolj povečali v proizvodnji vozil in plovil (18,9%), proizvodnji vlaknin, papirja, založništvu, tiskarstvu (7,8%), proizvodnji izdelkov iz gum in plastičnih mas (5,6%), obdelavi in predelavi lesa (4,8%), proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (2,6%), proizvodnji kemikalij in kemičnih izdelkov (0,9%). V drugih osmih dejavnostih se je v prvem četrletju zmanjšal obseg proizvodnje, predvsem v proizvodnji koksa in naftnih derivatov (-36%), proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (-19,3%), proizvodnji električne, optične opreme (-18,7%), proizvodnji tekstilij in krznenih izdelkov (-10,2%), itd.

Stopnje rasti obsega industrijske proizvodnje, 2004-2005, v %

	2004	I-III 2005 I-III 2004	III 2005 III 2004
Industrija skupaj	4,8	-2,6	-3,8
C Rudarstvo	-1,1	-13,5	-23,4
D Predelovalne dejavnosti	4,9	-2,5	-3,3
E Oskrba z elektriko, plinom, vodo	6,3	0,3	-2,8

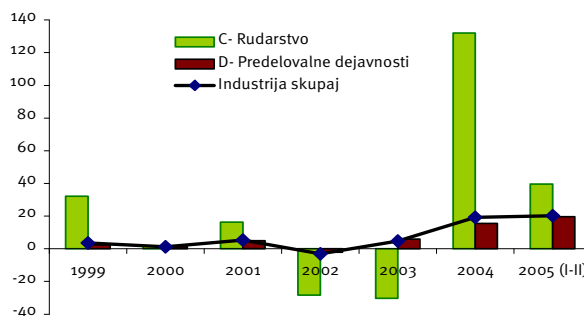
Vir: Statistični urad RS, maj 2005

Obseg zalog izdelkov se je v prvih dveh mesecih letošnjega leta glede na enako obdobje leta 2004 v povprečju povečal za 20,3 odstotka, v rudarstvu za 39,5 odstotka, v predelovalnih dejavnostih pa so bile zaloge višje za 19,6 odstotka. Iz grafa je razvidno kopičenje zalog v letu 2004, predvsem v rudarstvu (proizvodnji drugih rudnin in kamnin), kar se posledično odraža v zmanjšani proizvodnji v letošnjem letu ter črpanju zalog. Rast zalog v okviru predelovalnih dejavnosti je bila v prvih dveh mesecih izrazita v proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (113,9%), sledi proizvodnja vozil in plovil (14,1%), proizvodnja strojev in naprav (13,9%), proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (13,5%), itd. Zaloge pa so zmanjšali v proizvodnji pohištva, reciklaža (-15%), proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (-11,8%), proizvodnji drugih nekovinskih mineralnih izdelkov (-9,4%), itd.

Zaposlenost v industriji se je v januarju 2005 zmanjšala za 1 odstotek. Tudi v predelovalnih dejavnostih se je število zaposlenih zmanjšalo za 1 odstotek, v rudarstvu pa za 5,6 odstotka. Podjetja za oskrbo z elektriko, plinom

in vodo so januarja zaposlili za 0,9 odstotka več oseb kot januarja 2004.

OBSEG ZALOG INDUSTRIJSKIH PROIZVODOV 1999-2005, letne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS

SKEP GZS

Prihodek od prodaje v industriji, ki zajema dejavnosti iz področja rudarstva in predelovalnih dejavnosti, se je v prvih dveh mesecih nominalno povečal za 8,2 odstotka in realno za 3,6 odstotka, glede na enako obdobje lanskega leta. Prihodek od prodaje dosežen na domačem trgu se je v prvih dveh mesecih realno zmanjšal za 1,7 odstotka, na tujem trgu pa se je le-ta povečal za 6,3 odstotka. Skupna vrednost **prejetih naročil** se je nominalno povečala za 14,5, realno pa za 7,7 odstotka.

Prihodek od prodaje in vrednost novih naročil I-II 2005, stopnje rasti, v %

	Nominalno	Realno
Prihodek od prodaje	8,2	3,6
- na domačem trgu	2,2	-1,7
- na tujem trgu	11,3	6,3
Prejeta nova naročila	14,5	7,7
- z domačega trga	-2,5	-9,4
- s tujega trga	18,6	12,1

Vir: Statistični urad RS, april 2005

b) Trgovina

V letu 2004 so se prihodki od prodaje v **trgovini** realno povečali za 5,3 odstotka. Visoka dinamika prodaj v trgovini je bila prisotna že vse od avgusta dalje. V povprečju so prihodki od prodaje realno najbolj porasli v **trgovini z živili, pijačo in tobakom**, za 4,3 odstotka, nekoliko manj v **trgovini z neživili**, kjer so se prihodki od prodaje glede na leto 2003 realno povečali za 3,3 odstotka. Največ je k temu prodaja v trgovinah s pohištvom, ki je bila realno za 10,7 odstotka višja kot pred letom. Trgovina s farmacevtskimi in kozmetičnimi izdelki je imela v tem času za 6,1 odstotka višji prihodek,

prodajalne s tekstilom, oblačili in usnjenimi izdelki pa za 2,5 odstotka višjega. Visoko prodajo je lani izkazovala trgovina po pošti, ki se je realno povečala kar za 21 odstotkov.

V trgovini z motornimi vozili in vzdrževanjem ter prodajo goriv so lani v primerjavi z letom 2003 izkazali realno za 7,3 odstotka višji prihodek. Prodaja **motornih vozil**, koles, rezervnih delov in opreme je bila realno za 8,9 odstotka višja kot leto prej, nekoliko manj – realno za 6,1 odstotka pa je porasel prihodek v trgovini z **motornimi gorivi**.

Realna rast prihodkov v trgovini – po dejavnostih, v %

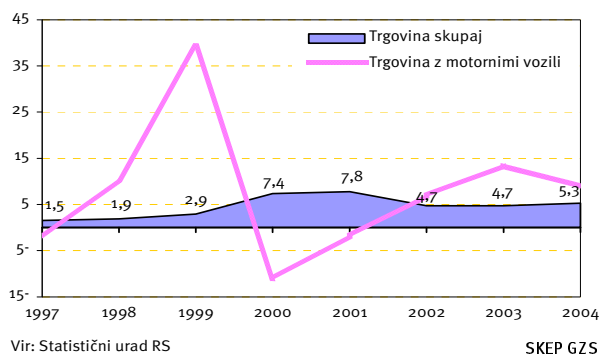
	2004	I-II 2005 I-II 2004
SKUPAJ	5,3	4,7
Trgovina z živili, pijačami, tobakom	4,3	1,5
Trgovina z neživili	3,3	7,8
• Farmacevtski, kozmetični izdelki	6,1	11,1
• Tekstil, oblačila, usnjeni izdelki	2,5	14,5
• Pohištvo, gospodinjski aparati, gradbeni material	10,7	2,4
Trgovina na drobno po pošti	21,0	18,5
Trgovina z motornimi vozili, gorivi, vzdrževanje, popravila	7,3	5,0
• Trgovina z motornimi vozili	8,9	1,5
• Trgovina z motornimi gorivi	6,1	9,0

Vir: Statistični urad RS, april 2005

Tudi letos prihodki od prodaje v trgovini rastejo. **V prvih dveh mesecih 2005** je bil v povprečju prihodek realno za 4,7 odstotka višji od lanskega v enakem času. Visoko, 7,8-odstotno realno rast prihodka letos izkazuje trgovina z neživili - najbolj je porasel prihodek v trgovinah tekstilom, oblačili in usnjenimi izdelki in farmacevtskimi in kozmetičnimi izdelki. Še naprej je visoka rast prodaje po pošti, ki je od lanske realno višja za 18,5 odstotka.

RAST PRIHODKOV V TRGOVINI NA LETNI RAVNI

Realne stopnje rasti, v %

Prodaja motornih vozil pa je letos v začetku leta nekoliko nižja – v trgovini z motornimi vozili se je prihodek glede na lanskega povišal realno le za 1,5 odstotka. Nasprotno pa se prihodki od prodaje goriv letos ob visokih cenah nafte tudi realno precej povečujejo. V dveh mesecih so bili višji od lanskih za 9 odstotkov.

c) Gradbeništvo

Dober začetek glavne gradbene sezone obetajo prvi letošnji podatki, ki kažejo, da je bila vrednost opravljenih gradbenih del marca za 30 odstotkov višja kot mesec prej, v prvih treh mesecih pa je presegla lansko primerljivo obdobje za 5,2 odstotka. Vrednost del na **stavbah** je bila v tem času višja za 13,8 odstotka, vrednost del na **gradbenih inženirskih objektih** pa za 5,6 odstotka nižja.

Vrednost opravljenih gradbenih del januar – marec 2005

	Nominalni indeksi	
	III 05 III 04	I-III 05 I-III 04
Gradbeništvo	111,0	105,2
• Stavbe	126,6	113,8
• Gradbeni inženirski objekti	91,6	94,4

Vir: SURS, maj 2005

Realni obseg opravljenih gradbenih del, deflacioniran s cenami gradbenih storitev, je bila marca glede na leto pred tem višji za 2,3 odstotka, v kumulativi od januarja do marca se je znižal za 3,6 odstotka.

Poslovne tendence v gradbeništvo izkazane kot kazalec zaupanja so aprila letos kazale za 6 odstotnih točk višjo vrednost kot marca, za 2 odstotni točki nižjo glede na april preteklega leta in za 4 odstotne točke nad povprečjem lanskega leta. Na gibanje kazalca zaupanja je vplivalo zvišanje skupnih naročil, kot tudi ocena pričakovanih skupnih naročil in pričakovanega zaposlovanja in v naslednjih treh mesecih. Med prevladujočimi dejavniki v gradbeništvo še vedno usposobljenih delavcev in visoki stroški dela in materiala. Letošnjo zimo so se jim pridružili tudi neugodni vremenski pogoji (zmrzal). Zelo skromen je odstotek gradbenih podjetij in v njih zaposlenih, ki niso zaznala in ne pričakujejo omejitev pri opravljanju svojih storitev.

Po prvi oceni bo vrednost gradbenih inženirskih objektov letos presegla lansko, ki je bila s 89,6 milijarde tolarjev največja po letu 1994. Za letos je pričakovana gradnja v skupni vrednosti več kot 93 milijard tolarjev skupaj z obnovitvenimi deli pa več kot 122 milijard tolarjev.

Pričakujemo nadaljevanje intenzivne stanovanjske gradnje, čeprav lahko v letu 2004 sprejeti zakon o varstvu potrošnikov pri nakupu stanovanj in stanovanjskih hiš negativno vpliva na odločitev investitorjev za gradnjo novih stanovanj za trg. Napovedana ugodna stopnja rasti bruto investicij v osnovna sredstva bo vplivala tudi na trende v gradbeništvu, predvsem na področju rekonstrukcijskih, adaptacijskih in vzdrževalnih del.

Nove kapacitete je pričakovati na področju turizma, pa tudi na področju trgovine lahko gradbeniki pričakujejo nove gradnje in posodabljanje obstoječih objektov. Povečevala se bo gradnja in obnova poslovnih in poslovnostanovanjskih objektov, saj je bilo izdanih gradbenih dovoljenj za stavbe in stanovanja lani za 17% več kot leto pred tem. **Gradbeništvo** bi letos lahko po oceni doseglo **3,6-odstotno realno rast**, kar je nekaj več kot preteklo leto (2,5%).

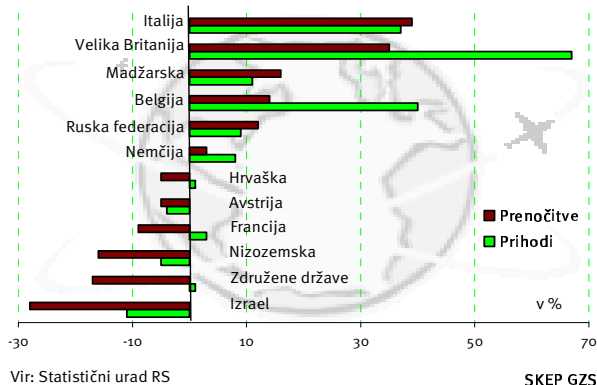
d) Turizem

Turistično leto 2005 se je začelo obetajoče, še zlasti če ga ocenjujemo glede na **priliv turističnih deviz**, ki je bil v prvem kvartalu kar **za 12 odstotkov višji** kot leto pred tem. Obisk domačih gostov je nekoliko manjši, v prvih treh mesecih smo našli 3 odstotke manj prihodov in 5 odstotkov manj prenočitev, toda obisk tujih turistov se je močno povečal. Našteli smo 12 odstotkov več prihodov tujih turistov in 6 odstotkov več prenočitev.

Po letih rahlega upada obiska nemških turistov se je le ta letos spet povečal, prihodov je za 8 odstotkov več, prenočitev za 3 odstotke več. Najbrž je k temu prispevala tudi jesenska uvedba nizko cenovne letalske povezave z Berlinom. Izredno, kar za 39 odstotkov, se je povečal obisk italijanskih turistov, ki so v lanskem letu že postali naši najpomembnejši tuji gostje. Obisk avstrijskih gostov je v prvi četrtini leta 2005 za 5% slabši kot je bil lani v enakem obdobju. Izjemen pa je porast obiska turistov iz Velike Britanije. Že v preteklem letu smo ugotovili pozitiven vpliv uvedbe redne nizko cenovne letalske povezave z Londonom, letos se trend rasti še močneje nadaljuje. Našteli smo 67% več prihodov britanskih turistov in 35% več prenočitev. Med našimi pomembnejšimi izvornimi turističnimi državami je opaziti močnejši spomladanski porast obiska še iz Madžarske, Belgije, Irske in Ruske federacije.

Povprečna doba bivanja turistov pri nas se krajša. Slovenija očitno postaja privlačna turistična dežela za krajše bivanje tudi v tako imenovanem izvensezonskem obdobju.

TURISTIČNI OBISK IZ NAJPOMEMBNEJŠIH IZVORNIH DRŽAV I-III 2005, stopne rasti v %

Pričakujemo, da se bo trend dobre rasti obiska tujih turistov nadaljeval. V skladu z našimi napovedmi iz začetka leta 2004 se je po vstopu v EU izoblikovala nova dinamika turističnih tokov: razmeroma visok porast obiska iz držav z relativno višjim življenjskim standardom, kar se kaže tudi v visoki rasti turističnih deviznih zaslužkov, ter stagnacija oziroma upad obiska iz nekaterih vzhodnoevropskih držav.

e) Banke in bančništvo

V prvem trimesečju letošnjega leta je **bilančna vsota bank** zrasla na nekaj manj kot 6.000 mrd SIT. K povečanju so na aktivni strani bilance več kot polovično prispevali krediti nebančnemu sektorju (190 mrd SIT), zlasti podjetjem (153 mrd SIT), ki ga je skoraj v enaki meri spremljalo okrepljeno povečevanje obveznosti do tujih bank na pasivni strani (187 mrd SIT). Povečanje vlog nebančnega sektorja v prvem četrtletju predstavlja le polovico povečanja zadolženosti do bank v tujini.

Tržni delež na bilančno vsoto največjih petih bank (CR 5) se ohranja na približno 65% in je v enem letu upadel za skoraj 3 odstotne točke. V zadnjih 12 mesecih se je znižal za 2,9 odstotne točke. Pri kreditih nebančnemu sektorju znaša njihov tržni delež nekaj manj kot 64%, pri kreditih podjetjem pa nekoliko presega 64%.

Kreditiranje nebančnega sektorja beleži visoko, skoraj 22% medletno stopnjo rasti (kreditiranje podjetij skoraj 24%). Prevladuje devizno kreditiranje, s približno 50-odstotno medletno stopnjo rasti in skoraj 37-odstotnim deležem.

Bruto dohodek bank v primerjavi z lanskoletnim enakim obdobjem skorajda stagnira, porast rast operativnih stroškov je deloma kompenziralo zmanjšanje rezervacij.

Obrestna in neobrestna marža bank še upadeta, marža

finančnega posredništva je znašala nekaj več kot 4%. Dobiček pred obdavčitvijo je v prvih treh mesecih ostal na lanskoletni ravni.

f) Druge storitve

S panelno raziskavo za področje storitev, je po podatkih SURS za januar možno ugotoviti, da so v **storitvenih dejavnostih** (prometu, skladiščenju, zvezah, poslovnih storitvah in drugih storitvenih dejavnostih) v primerjavi z decembrom 2004 zabeležili padec prihodkov od prodaje, v primerjavi z januarjem 2004 pa povečanje prihodka v večini storitvenih dejavnostih.

Prihodek od prodaje v storitvenih dejavnostih je v januarju 2005 nominalno najbolj porasel v skupini poslovnih dejavnosti (tehnično svetovanje, čiščenje objektov in opreme, drugih poslovnih dejavnosti itd.) za 28,3 odstotka, sledi skupina druge storitvene dejavnosti za 20,5 odstotka, pošta in telekomunikacije za 16,8 odstotka, obdelava in baze podatkov za 15,2 odstotka ter kopenski promet za 13,5 odstotka. V skupini pomožne prometne dejavnosti, se je prihodek od prodaje v letu dni znižal za 13,9 odstotka.

Nominalna rast prihodkov v storitvenih dejavnostih, v %

	Šifra SKD	I-XII 2004 I-XII 2003	I-I 2005 I-I 2004
Kopenski promet	60.	...	13,5
Pomožne prometne dejavnosti	63.1-63.2	-12,5	-13,9
Storitve potovalnih in turističnih org.	63.3	13,1	29,7
Pošta in telekomunikacije	64.	13,3	16,8
Obdelava podatkov, podatkovne baze	72.	35,1	15,2
Poslovne dejavnosti	74. brez 74.15	28,8	28,3
Druge storitvene dejavnosti	93.	16,8	20,5

Vir: Statistični urad RS, januar 2005

9. Obrestne mere

Banka Slovenije od vstopa v ERM2 skoraj **ni spreminjala** svojih **ključnih obrestnih mer**, ki so odvisne od obrestnih mer v evro območju. Povečala se je le cena začasnega odkupa deviz (v decembru na 1,25% in v aprilu na 1,50%) in s tem tudi obrestna mera refinanciranja (na 3,25% v decembru in na 3,50% v aprilu). Ob koncu aprila so bile ostale ključne obrestne mere Banke Slovenije takšne: obrestna mera za lombardna posojila 5%, za 60-dnevne tolarške blagajniške zapise 4%, 60-dnevni blagajniški zapisi v evrih 2,06% itd. V juniju 2004 je bila razlika med obrestno mero refinanciranja v Banki Slovenije in v Evropski centralni banki ena odstotna točka (3 in 2%), do aprila pa se je povečala na 1,5 odstotne točke (3,5 in 2%), do prevzema evra pa naj bi se ta razlika odpravila.

Pričakuje se postopno povečanje obrestnih mer v evroobmočju – tudi ECB bo predvidoma povečala svoje obrestne mere ob upoštevanju gospodarskih trendov v evroobmočju.

Dolgoročna obrestna mera je eden od konvergenčnih kriterijev za prevzem evra. V Sloveniji se je v začetku letošnjega leta nadaljevala stabilnost dolgoročne obrestne mere, ki je bila v marcu 3,89% in v aprilu 3,95%. S tem je bil ponovno izpolnjen tudi mastrichtski kriterij. V evroobmočju so se harmonizirane dolgoročne obrestne mere v marcu gibale od 3,66 do 3,92%, v desetih novih članicah EU pa od 3,60 do 6,83%.

Harmonizirana dolgoročna obrestna mera za oceno konvergence v novih članicah EU (v % letno)

	Dec. 03	Maj 04	Dec. 04	Mar. 05
Češka	4,82	4,88	4,05	3,62
Ciper	4,75	5,17	6,26	5,89
Latvija	5,07	4,95	4,58	3,94
Litva	4,81	4,46	3,95	3,73
Madžarska	8,24	8,25	7,17	6,83
Malta	4,71	4,65	4,70	4,72
Poljska	6,76	7,32	6,00	5,55
Slovenija	5,27	4,77	4,07	3,89
Slovaška	5,42	5,13	4,58	3,60
Estonija*	4,75	4,53	4,28	-

Vir: ECB in Evropska komisija

Opomba: * obrestne mere za dolgoročne kredite nad 5 let

Obrestne mere na **medbančnem denarnem trgu** se v začetku letošnjega leta niso bistveno spremenile. V marcu so bile na povprečni ravni 3,8% (depoziti do 30 dni).

Obrestne mere na denarnem trgu (v % letno)

	SITIBOR*			EZM	Medbančni denarni trg
	1 T	1 M	3 M		
2004 Jan.	6,04	6,02	6,01	5,35	5,3
Feb.	6,23	5,91	5,80	5,43	5,7
Mar.	5,92	5,76	5,62	5,34	5,5
Apr.	5,31	5,17	4,99	4,76	5,0
Maj	5,03	4,93	4,76	4,30	4,7
Jun.	4,76	4,63	4,46	4,22	4,4
Jul.	4,30	4,21	4,03	3,90	3,9
Avg.	4,07	4,10	4,01	3,75	3,7
Sept.	4,04	4,08	4,07	3,69	3,8
Okt.	4,05	4,09	4,10	3,67	3,8
Nov.	4,00	4,06	4,06	3,60	3,7
Dec.	3,83	3,89	4,05	3,61	3,4
2005 Jan.	3,99	4,03	4,05	3,64	3,7
Feb.	4,04	4,05	4,05	3,76	3,7
Mar.	4,02	4,05	4,05	3,68	3,8
Apr.	4,04	4,05	4,05

Vir: Banka Slovenije, Združenje bank Slovenije, izračuni SKEP GZS

* do 14.7.2003 Slovenska medbančna obrestna mera (SMOM), od takrat dalje SITIBOR t.j. aritmetična sredina srednjih dveh četrtin kotacij, rangiranih po velikosti, za obrestne mere danih vezanih depozitov v tolarjih, ki jih kotira 8 največjih slovenskih bank vsak delovni dan ob 11. uri.

Slovenska medbančna obrestna mera **SITIBOR** se v začetku letošnjega leta ni več zniževala in je bila v aprilu še vedno na ravni okoli 4%.

Obrestne mere enomesečnih zakladnih menic so se od avgusta 2004 zelo malo spreminjale in so bile v marcu v povprečju na ravni 3,7%.

V letošnjih prvih štirih mesecih se **nominalne obrestne mere (deklarirane)** za bančne kredite v primerjavi z zadnjim tromesečjem 2004 v povprečju skoraj niso spremenile, kar pomeni, da je bilo v zadnjih mesecih prekinjeno večletno zmanjševanje deklariranih obrestnih mer za bančne kredite. Povprečna nominalna obrestna mera za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje je bila v aprilu 7,9%, za dolgoročne kredite za osnovna sredstva pa 8,6%. Čeprav je vpliv TOM na inflacijo in na oblikovanje obrestnih mer vedno manjši, pa so velika nihanja inflacije nedvomno povzročila, da se deklarirane obrestne mere za kredite v zadnjih mesecih niso zmanjšale.

Banka Slovenije po podatkih osmih največjih slovenskih bank izračunava tudi povprečne **obrestne mere novih kreditov** (novo odobreni krediti in obstoječi krediti, pri katerih se je spremenila obrestna mera). Gre za dejansko zaračunane nominalne obrestne mere (ne deklarirane), ki so bile v marcu povprečno okoli 3 odstotne točke nižje od deklariranih nominalnih obrestnih mer (za kratkoročne tolarske kredite za obratna sredstva podjetjem 5,5%, za dolgoročne kredite za osnovna sredstva podjetjem 5,3%, za kratkoročne kredite za obratna sredstva v evrih 3,1% in 3,2% za dolgoročne kredite za osnovna sredstva v evrih).

Inflacija, TOM, povprečne obrestne mere in zakonska zamudna obrestna mera, v %

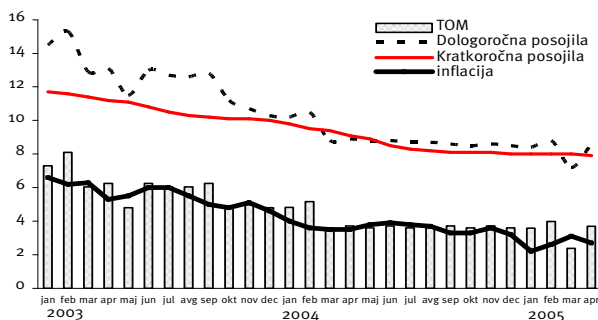
	Mesečna rast cen življ. potr.	Letna rast cen življ. potr.	TOM mesečno	TOM letno	Povprečna skupna OM za kratk. kredite (n)	Zakonska zamudna OM
2000	0,7	8,9	0,7	9,05	15,8	24,90
2001	0,6	8,4	0,7	8,62	15,1	27,99
2002	0,6	7,5	0,6	7,66	13,2	21,21
2003	0,4	5,6	0,5	5,96	10,8	18,25
2004	0,3	3,6	0,3	3,87	8,7	15,5
2004 Avg.	- 0,5	3,7	0,3	3,60	8,2	15,5
Sept.	- 0,1	3,3	0,3	3,72	8,1	15,5
Okt.	0,3	3,3	0,3	3,60	8,1	15,5
Nov.	0,6	3,6	0,3	3,72	8,1	15,5
Dec.	- 0,3	3,2	0,3	3,60	8,0	15,5
2005 Jan.	- 0,6	2,2	0,3	3,59	8,0	15,5
Feb.	0,6	2,6	0,3	3,98	8,0	15,5
Mar.	1,1	3,1	0,2	2,38	8,0	15,5
Apr.	0,0	2,7	0,3	3,71	7,9	15,5
Maj	-	-	0,2	2,38	...	15,5

Vir: Banka Slovenije, Statistični urad RS

Referenčna (medbančna) obrestna mera za področje evra **EURIBOR** je bila v marcu in aprilu na ravni od 2,13 do 2,14% (3-mesečni), inflacija v državah EMU pa je bila v februarju in marcu 2,1-odstotna. Obrestne mere na denarnem trgu v Sloveniji v marcu (za refinanciranje pri Banki Slovenije 3,25%, obrestne mere enomesečnih zakladnih menic 3,7% in SITIBOR okoli 4%) kažejo, da se v letošnjih prvih treh mesecih niso zmanjšale razlike do EURIBOR-a. Razlika med inflacijo v državah EMU in v Sloveniji, ki je bila v marcu še 1,2 odstotni točki, se je v primerjavi s koncem preteklega leta celo povečala. Razlike med **obrestnimi merami za kredite podjetjem** so večje. V marcu je bila povprečna obrestna mera za bančne kredite podjetjem v evro območju 3,91%, v Sloveniji pa je bila ocenjena povprečna realizirana obrestna mera za bančne kredite podjetjem 6,43%.

V prvih štirih mesecih se **pasivne obrestne mere** (deklarirane) v bankah v primerjavi z zadnjim tromesečjem 2004 skoraj niso spremenile – izjema je znižanje obresti za vpogledne vloge in povečanje povprečne obrestne mere za vezane vloge nad 1 leto v februarju in aprilu (zaradi povečanja TOM). Nominalne (deklarirane) obrestne mere za vezane tolarske vloge v bankah od 31 dni do enega leta so bile v aprilu povprečno 3,2% in za vezane vloge nad 1 leto 4,2%.

GIBANJE TOM, INFLACIJE IN OBRESTNIH MER ZA PODJETJA, letna raven, v %

Vir: Bilten Banke Slovenije

SKEP GZS

Razlike med aktivnimi in pasivnimi obrestnimi merami v bankah (**obrestni razmik**) se v prvih štirih mesecih niso spreminjale. V aprilu je bila razlika med povprečnimi nominalnimi obrestmi za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje in nominalnimi obrestnimi merami za vezane vloge od 31 dni do 1 leta od 4,7 do 4,8 odstotne točke. Razlika med povprečno nominalno obrestno mero za dolgoročna posojila za osnovna sredstva in povprečno nominalno obrestno mero za vezane vloge nad 1 leto je bila v aprilu 4,4 odstotne točke.

Povprečne obrestne mere bank za nova posojila *

	Tolarska kratkoročna posojila za obratna sredstva	Tolarska dolgoročna posojila za investicije v osnovna sredstva	Devizna kratkoročna posojila za obratna sredstva (v EUR)	Devizna dolgoročna posojila za investicije v osnovna sredstva (v EUR)
	n	n	r	r
2003	8,9	9,2	3,5	3,7
2004	6,5	6,1	3,2	3,3
2005 Januar	5,4	5,0	3,2	3,4
Februar	5,6	5,8	3,2	3,4
Marec	5,5	5,3	3,1	3,2

Vir: Banka Slovenije

* Novo odobrena posojila oz. obstoječa posojila nefinančnim družbam, pri katerih se je spremenila obrestna mera. Gre za dejansko zaračunano obrestno mero na letni ravni brez administrativnih in drugih stroškov ter zavarovanja posojil. Pri deviznih posojilih ni upoštevana rast tečaja. Povprečne obrestne mere so izračunane iz podatkov osmih največjih bank po kriteriju bilančne vsote.

Izhodiščne obrestne mere za najboljše komitente, ki jih spremljamo v sedmih bankah, so se od septembra 2004 dalje zelo malo znižale, v maju pa so se znižale v treh anketiranih bankah. Kljub temu ostajajo razponi že dalj časa nespremenjeni – v začetku maja so se izhodiščne obrestne mere za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje gibale od 5,5 do 7,25%, za dolgoročne kredite za osnovna sredstva pa od 4,75 do 8% .

Zakonska zamudna obrestna mera je od začetka leta 2004 na ravni 15,5% v skladu z zakonom o predpisani obrestni meri zamudnih obresti. Še vedno se postavlja vprašanje višine obrestne mere zamudnih obresti oziroma usklajenosti teh obresti z direktivo EU.

Izhodiščne obrestne mere za prvovrstne komitente - za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje (do 30.6.2002 r, od 1.7.2002 n)*

	NLB	SKB	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	Abanka Vipava	Probanka
2000 dec.	4,25	4,0-5,0	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,75-5,75	4,5-5,5
2001 dec.	4,25	4,0-5,0	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,75-5,75	4,5-5,5
2002 dec.	10,35-10,75	8,90-11,65	9,90-10,40	10,65	10,55-11,05	10,30-10,70	11,60-13,0
2003 dec.	8,30-8,50	7,0	7,75-8,25	8,50	8,60-9,25	7,90-8,30	9,60-10,10
2004 jan.	7,80-8,30	7,0	7,75-8,25	8,50	8,60-9,25	7,90-8,30	9,60-10,10
mar.	7,80-8,30	6,80	7,50-8,0	7,90	7,60-8,25	7,0-7,40	8,60-9,10
jun.	6,80-7,30	6,50	6,7-7,2	7,0	6,60-7,25	6,40-6,60	7,60-8,10
sept.	6,30-6,80	5,50	6,7-7,2	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
dec.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
2005 jan.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
mar.	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,80	6,60-7,25	6,20-6,40	6,60-6,85
maj	6,30-6,80	5,50	6,3-6,8	6,10	6,60-7,25	6,20-6,40	6,10-6,35

Vir: Podatki bank, prikaz pripravljen v SKEP GZS, na podlagi rednih anket bank

Opombe: Razponi pomenijo povečanje obrestnih mer zaradi ročnosti do enega leta. * Prikazane so realne obrestne mere, od julija 2002 dalje pa nominalne (skupne) obrestne mere

Izhodiščne obrestne mere za prvovrstne komitente - za dolgoročne kredite za osnovna sredstva (r, od 1.11.2003 n)*

	NLB	SKB	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	Abanka Vipava	Probanka
2000 dec.	6,0	6,5	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	6,5	6,0-7,0
2001 dec.	6,0	6,5	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	6,5	6,0-7,0
2002 dec.	4,75	4,45	4,9-5,9	5,25	4,9-6-25	5,0	5,75-6,75
2003 dec.	7,75-9,5	7,25	8,05-9,05	9,20	9,5-9,7	8,5	10,20
2004 jan.	7,75-9,0	6,75	8,05-9,05	8,70	9,5-9,7	8,5	10,20
mar.	7,25-8,50	6,50	7,75-8,75	8,45	8,5-8,7	7,5	9,10
jun.	6,25-7,50	6,25	6,7-7,7	7,45	7,75-8,0	5,5-5,8	8,10
sept.	5,75-7,0	5,75	6,7-7,7	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
dec.	5,75-7,0	4,75	6,5-7,5	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
2005 jan.	5,75-7,0	4,75	6,5-7,5	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
mar.	5,75-7,0	4,75	5,3-6,3	7,20	7,75-8,0	5,5-5,8	7,10
maj	5,75-7,0	4,75	5,3-6,3	6,50	7,75-8,0	5,3-5,6	6,60

Vir: Podatki bank, prikaz pripravljen v SKEP GZS, na podlagi rednih anket bank

Opomba: Razponi pomenijo povečanje obrestnih mer zaradi ročnosti nad eno leto. *Prikazane so realne obrestne mere, od novembra 2003 pa skupne nominalne obrestne mere

10. Varčevanje in krediti

V letošnjem letu se je še bolj zmanjševala rast vlog prebivalstva v bankah, ki je bila konec marca realno le še 5,6% večja kot ob koncu marca 2004. Stanje tolarskih vlog se je realno povečalo za 4,8%, stanje deviznih vlog pa za 6,7%. Pri **tolarskem varčevanju** se je močno povečalo le stanje vpoglednih vlog, stanje vezanih vlog, zlasti dolgoročnih, pa se je realno zmanjšalo. Med deviznimi vlogami se je realno tudi najbolj povečalo stanje vpoglednih vlog. Brez vpoglednih vlog je bilo stanje vlog prebivalstva v bankah ob koncu marca realno 3,7% manjše kot leto poprej (stanje tolarskih vlog brez vpoglednih se je realno zmanjšalo za 9%, stanje deviznih vlog brez vpoglednih pa se je povečalo za 2%). Razmerje med tolarskimi in deviznimi vlogami se v zadnjem letu ni bistveno spremenilo (približno 60:40 v korist tolarskih vlog), brez upoštevanja vpoglednih vlog pa se počasi **povečuje delež deviznih vlog**, ki so konec marca predstavljale 49% vseh vezanih vlog. Navedene spremembe pri varčevanju prebivalstva so predvsem odraz zmanjševanja pasivnih obrestnih mer za tolarske vloge, ki so se v nekaterih bankah znižale do ravni inflacije in tudi nižje, med varčevalci pa je delno prisotna tudi negotovost glede prihodnjega (fiksne) tečaja evra. Zaradi majhne rasti vlog v bankah se banke že zadolžujejo pri bankah v tujini.

Varčevanje prebivalstva v bankah (v mrd tolarjev)

	31.3.04	31.3.05	Realna rast v % 31.3.05/31.3.04
Varčevanje preb.	2.167,2	2.340,7	5,6
Tolarsko varčevanje	1.299,9	1.415,0	4,8
- vpogledne vloge	481,1	648,8	30,8
- kratkoročne vloge	616,4	619,7	-2,5
- dolgoročne vloge	201,9	145,8	-30,0
Devizno varčevanje	867,3	925,7	6,7
- vpogledne vloge	136,0	179,6	32,1
- kratkoročne vloge	653,2	655,1	0,3
- dolgoročne vloge	77,9	90,9	16,7

Vir: Banka Slovenije

Stanje **tolarskih kreditov bank** podjetjem in drugim finančnim organizacijam se je počasi povečevalo in je bilo konec marca realno 5,1% večje kot leto poprej. Stanje vseh tolarskih kreditov bank nadenarnim sektorjem (podjetjem, drugim finančnim organizacijam, državnemu sektorju, prebivalstvu) se je realno povečalo za 7,1%.

Stanje **deviznih kreditov** podjetij in drugih finančnih organizacij pri domačih bankah se je od marca 2004 do marca letos povečalo za 48%. Tako je bilo konec marca od vseh kreditov podjetjem s strani domačih bank že

47% deviznih kreditov (ob koncu leta 2003 37%). Delež kreditov podjetij in drugih finančnih organizacij v skupnih kreditih bank nadenarnim sektorjem se je v zadnjem letu povečal za 2 odstotni točki (konec marca je delež gospodarstva 70%). Do hitrejšega naraščanja deviznih kreditov prihaja zaradi razpoložljivih deviznih sredstev v bankah, ki najemajo kredite v tujini, zaradi rasti deviznih vlog v bankah in zaradi nižjih obrestnih mer v primerjavi s tolarskimi krediti. **Zadolževanje podjetij v tujini** se počasi povečuje, zlasti z dolgoročnimi krediti.

Kreditni domačih bank podjetjem in prebivalstvu (v mrd tolarjev)

	31.3.04	31.3.05	Realna rast v % 31.3.05 31.3.04
Tolarski krediti nadenarnim sektorjem	1.872,6	2.067,4	7,1
Tolarski krediti podjetjem in drugim fin. org.	1.070,5	1.159,6	5,1
Tolarski krediti prebivalstvu	656,7	779,1	15,1
Devizni krediti podjetjem in drugim fin.org.	699,4	1.034,4	47,9
Tolar. in deviz. krediti podjetjem in drugim fin.org.	1.769,9	2.194,0	27,0
Tolar. in deviz. krediti nadenarnim sektorjem	2.590,1	3.146,5	24,1

Vir: Banka Slovenije

Neto zadolženost podjetij in drugih finančnih organizacij v bankah (razlika med obveznostmi in terjatvami podjetij do bank) je bila konec marca 1.334 mrd tolarjev, kar je realno za tretjino več kot leto poprej (obveznosti podjetij do bank so se povečale za petino, terjatve podjetij do bank pa le za 7%).

Zaradi zniževanja aktivnih obrestnih mer je bilo stanje obveznosti prebivalstva do bank konec marca realno 19% večje kot leto poprej, medtem ko so se vloge prebivalstva v bankah realno povečale za manj kot 5%. Tako se je spet povečevala **neto zadolženost prebivalstva** v bankah, ki je bila konec marca 34,8-odstotna (leto poprej je bila 30,7-odstotna). Gre za razmerje med obveznostmi in vlogami prebivalstva v bankah.

Pričakuje se nadaljnje povečevanje zadolženosti podjetij in prebivalstva v bankah, ročnost tolarskih vlog pa se bo še zmanjševala.

11. Likvidnost

Relativna likvidnost gospodarstva, merjena z deležem vpoglednih sredstev gospodarstva v celotnih vpoglednih sredstvih nebančnega sektorja, se od začetka leta 2004 dalje v primerjavi z letom 2003 **ni poslabševala** – bila je na ravni od 29 do 30%. Pred letom 2003 je bila relativna likvidnost boljša.

V prvem tromesečju je bila povprečna zamuda pri plačevanju računov v slovenskih podjetjih 25 dni, kar je nekoliko boljše kot v letu 2004 (podatki bonitetne hiše I Poslovne informacije d.o.o., ki sodeluje z Dun & Bradstreet za oceno deželnih tveganj).

Podatki o **pravnih osebah z dospelimi neporavnanimi obveznostmi** neprekinjeno nad 5 dni kažejo, da se od začetka letošnjega leta počasi zmanjšuje število takih podjetij in tudi **povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti neprekinjeno nad 5 dni** (v aprilu 22,1 milijarde tolarjev, v primerjavi z decembrom 2004 se je realno zmanjšal za 13 odstotnih točk). Povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti neprekinjeno nad 5 dni v aprilu predstavlja npr. 20% mase čistih izplačanih plač vseh gospodarskih družb v marcu in skoraj polovico povprečnega dnevnega prihodka vseh gospodarskih družb v letu 2003.

Dospеле neporavnane obveznosti neprekinjeno nad 5 dni

Leto/mesec	Število pravnih oseb	Povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti v mio SIT
2002 jul. *	534	2.105
2003 jan.	1.352	7.826
dec.	2.349	14.182
2004 jan.	2.560	15.716
mar.	2.917	18.721
jun.	3.080	20.844
sept.	3.110	22.042
okt.	3.231	23.442
nov.	3.204	24.529
dec.	3.178	25.206
2005 jan.	3.066	22.618
feb.	3.004	21.934
mar.	2.907	21.608
apr.	2.899	22.107

Vir: AJPES

* prenos plačilnega prometa na banke

Letos narašča število podjetij, ki imajo dospеле neporavnane obveznosti neprekinjeno nad dve leti - v aprilu jih je bilo med navedenimi podjetji 571 oziroma 20%. Ta podjetja so imela 30% povprečnega dnevnega zneska neporavnanih obveznosti. V aprilu je bila po povprečnem dnevnem znesku kot doslej na prvem mestu dejavnost trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov

široke porabe (943 podjetij, povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti 7,6 mrd tolarjev), na drugem mestu so bile predelovalne dejavnosti (449 podjetij, 4,3 mrd tolarjev), sledi poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve (424 podjetij in 3,3 mrd tolarjev), gradbeništvo (370 podjetij, 2,7 mrd tolarjev) itd.

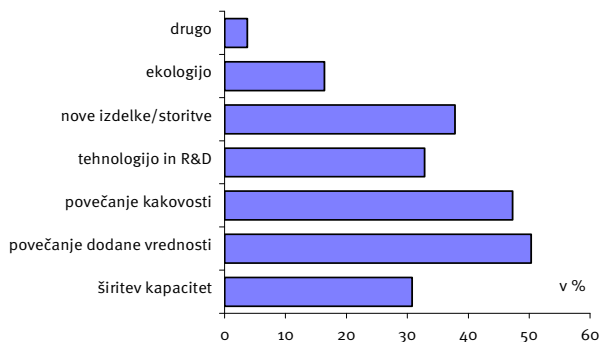
12. Investicije

Investicijska aktivnost v Sloveniji pozitivno vpliva na gospodarsko aktivnost in konjunkturo, kljub temu da bo naložbeni utrip letos nekaj nižji od prejšnjih let. Ocenjujemo, da bo letošnja rast investicij v okviru komponent domačega povpraševanja spet nadpovprečna, okoli 7-odstotna. Slovenija je s tem med državami EU država z eno najvišjih investicijskih stopenj.

Glede na redno anketo SKEP »Poslovna pričakovanja«, ki smo jo marca letos opravili med podjetji, bodo v velikem delu večjih slovenskih gospodarskih družb pri investicijah v naslednjih 4-5 letih začeli ali speljali od 5 do 10 večjih naložbenih projektov. Glede na trenutni razvojni zaostanek Slovenije za povprečjem starih članic EU pa je po naši oceni **pozitivni razvojni signal leta 2005** iz podjetij gotovo najbolj ta, da po analizi GZS iz aprila 2005 za prihodnja leta kar 80 odstotkov anketiranih podjetij napoveduje večja vlaganja, in to največ z namenom povečati dodano vrednost in kakovost izdelkov in storitev. Od vseh anketiranih podjetij jih za to obdobje po anketi »Poslovna pričakovanja« za zdaj le petina nima definiranih kakih novih investicijskih projektov. Pri okoli 200 družbah, ki navajajo investicije kot pomemben element svojega razvoja v naslednjem obdobju, bo v gradnji oz. izvedbi prek 1500 investicijskih projektov, ki bodo izrazito spreminjali slovensko gospodarsko strukturo. Tu so upoštevane tako velike kot male družbe.

Po vsebini bo največ naložb v podjetjih v letih 2005-2009 torej namenjeno zlasti povečevanju **dodane vrednosti**, sledijo vlaganja za povečanje **kakovosti izdelkov ali storitev**, na tretjem mestu pa so **novi izdelki in storitve**. Sledi **tehnologija in R&D** (razvojno raziskovalna) dejavnost. Šele na 5. mestu je širitev kapacitet, za njimi pa so po vrsti in pomenu naložbe v varovanje **okolja** in zmanjšanje emisij. Slednje imajo višji odstotek naložbenih namer v industriji, nižjega v storitvenih dejavnostih, vendar je izražen odstotek »najbolj«, ki zadeva investicije v ekologijo, v bistvu visok. Naložbe v ekologijo same namreč ne pomenijo povečanja poslovne donosnosti ali dodane vrednosti, imajo pa pomemben vpliv na lokalno in širše okolje.

INVESTICIJE PODJETIJ 2005-09 SO PRETEŽNO NAMENJENE ZA

Vir: GZS – Anketa SKEP "Poslovna pričakovanja", marec 2005 SKEP GZS

Glede na naloge pri izvajanju **Lizbonske strategije** so ti naložbeni trendi za Slovenijo spodbudni. Podjetja pa pričakujejo pri tem vsestransko podporo tudi iz javne sfere – z aktivnostmi iz pristojnosti vlade ter drugih nosilcev ekonomske politike, v podporo konkurenčne sposobnosti.

In kakšno pomoč pričakujejo investitorji - nosilci razvojnih potencialov prihodnjih let? Po predhodnih rezultatih posebne **spletne ankete** Gospodarske zbornice Slovenije o vitalnih naložbenih projektih (*Anketa Razvojni potenciali*), ki je tekla v aprilu in maju in bo s poglobljeno študijo vrhunskih strokovnjakov v Sloveniji obdelana v drugi polovici maja, pričakujejo glede investicij, med drugim:

Od države:

- Prijaznejšo davčno regulativo (olajšave, poenostavitve, itd.)
- Omogočanje dostopa do evropskih sredstev z zagotavljanjem deleža iz državnih sredstev
- Poenostavljanje postopkov v pridobivanju dokumentov in dovoljenj
- Boljšo regulacijo trga dela (vzpostavljanje večje fleksibilnosti,...)

Od Gospodarske zbornice pa:

- Da zastopa interese gospodarstva pri oblikovanju ustrezne domače zakonodaje
- Da je lobist in zastopnik interesov SLO gospodarstva pri oblikovanju EU zakonodaje in pomaga pri dostopu do evropskih sredstev
- Da je svetovalec in poznavalec makro ekonomskega okolja Slovenije in Evrope - za investiranje na dolgi rok

Vir: Anketa GZS Razvojni potenciali, maj 2005, predhodni, začasni podatki, na delnem vzorcu; več o tem: GZS junij 2005

V letu 2004 je bilo v Sloveniji sicer aktivnih **7.414 investitorjev**, v prvih treh mesecih leta 2005 pa **3.725**

investitorjev. Med slednjimi jih je – podobno kot lani – tudi letos dobra tretjina iz osrednje slovenske regije.

Izplačila za investicije, ki jih spremlja Agencija RS za javno pravne evidence in storitve s sodelovanjem bank, so se v letu 2004 nominalno povečale za 24,5 odstotka in jih je bilo v vsem letu za 761 milijard SIT ali za 3,2 milijarde evrov. V **prvem četrletju leta 2005** pa jih je bilo za **184 milijard SIT** ali nominalno za 29 odstotkov več kot v enakem obdobju leta 2004. Med dejavnostmi izkazujejo letos po začasnih podatkih največji pospešek izplačila za naložbe v dejavnosti K – poslovanje z nepremičninami, najem (lizing, ki v investicijska izplačila vključuje tudi nabavo nove opreme za namene lizinga) in poslovne storitve, saj se je njihov delež povečal kar na 24 odstotkov. Kmetijstvo, gradbeništvo, promet s skladiščenjem in izobraževanje so prav tako dejavnosti, ki imajo letos nadpovprečno dinamiko investicijskih plačil. Po drugi strani se je zelo upočasnil tok plačil za investicije iz dejavnosti javne uprave. Izplačil je bilo pol manj kot lani v prvem četrletju in delež teh dejavnosti v naložbah, ki je bil lani 34-odstoten, je padel na samo 12,8 odstotka. Letos se je vsaj v prvem četrletju za zdaj nekoliko znižal tudi delež naložb predelovalnih dejavnosti, na 17 odstotkov. V vrsti večjih naložb gre tu zlasti tudi za izboljšave in modernizacijo opreme. Povečuje pa se delež trgovine.

V okviru **poslovnih napovedi** in pričakovanj ostaja tudi spomladi 2005 investicijska aktivnost **v podjetjih** med najbolj dinamičnimi poslovnimi parametri. Za drugo četrletje je po anketi »Poslovna pričakovanja« dobra tretjina anketiranih podjetij napovedala dodatni pospešek pri investicijah, zmanjšanje pa 9 odstotkov. To je v primerjavi z minulimi obdobji ena od močnejših stopenj kratkoročno napovedane investicijske aktivnosti v trimesečnih napovedih podjetij.

Glede na utrip na začetku leta 2005 ter na trende iz minulega leta kot tudi glede na razpoložljivost finančnih sredstev in dobičke podjetij iz leta 2004 računamo na letni ravni na nadaljevanje investicijske dinamike v osnovna sredstva s stopnjo prek 7 odstotkov. Rast investicij, ki pomembno vpliva na slovensko konjunkturo, bo **v letošnjem letu** s tem ostala visoka, **v letu 2006** pa naj bi se nekoliko upočasnila.

Po ocenah, ki temeljijo na informacijah o izdanih gradbenih dovoljenjih in gradbeni statistiki, se krepi rast **stanovanjskih investicij**. Naložbe v objekte so bile že lani po obsegu približno enake kot leto prej, saj se je po visoki rasti v letu 2003 umirila gradnja avtocest. Investicije v avtoceste bodo glede na predlog letnega plana razvoja in obnavljanja avtocest v obeh letih nižje

kot v letu 2004. Obseg investicij v druge zgradbe in objekte naj bi letos ostal nekje na lanskem ravni, v tem okviru pa lahko še naprej pričakujemo rast naložb v nestanovanjske stavbe. Tudi v letu 2005 bo po pričakovanih intenzivna rast investicij v **opremo in stroje**. Na pospešek v tem segmentu bo po oceni vladnih institucij to leto dodatno vplivala sprememba davčne zakonodaje, ki od leta 2006 dalje znatno zmanjšuje investicijske olajšave tako da bo del investorjev letos morda že iz tega razloga pohitel s tovrstnimi naložbami. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb sicer velja že od 1. 1. 2005, vendar bo močno spremenjeni sistem investicijskih olajšav stopil v veljavo eno leto kasneje.

13. Trg dela

Postopno, a vztrajno okrevanje **zaposlovanja** v podjetjih iz leta 2004 se je na slovenskem trgu dela nadaljevalo tudi v prvem četrtletju letos. V drobnem gospodarstvu je ugoden trend najbolj viden, saj se je število samostojnih podjetnikov rahlo okrepilo, prav tako se še naprej umirja dinamika upadanja zaposlenih pri samozaposlenih. Zmerno zniževanje števila brezposelnih je spremljalo intenzivno **povpraševanje po delavcih**. Registrirana stopnja brezposelnosti je bila v povprečju prvih treh mesecev 2005 nekoliko nižja kot v povprečju 2004, 10,3-odstotna, deloma tudi zaradi statističnega učinka metodološko spremenjenega zbiranja podatkov o

delovno aktivnem prebivalstvu. Po pričakovanih naj bi se skladno z ugodno gospodarsko rastjo letos zmerno okrevanje na trgu dela še nadaljevalo. Za vse leto 2005 smo ocenili 0,8-odstotno rast zaposlenosti ter 6,2-odstotno povprečno stopnjo brezposelnosti po ILO definiciji.

Statistični urad RS je z začetkom leta 2005 **spremenil metodologijo mesečnega zbiranja podatkov o delovno aktivnem prebivalstvu**, in sicer po novem zajema podatke tako o zaposlenih v podjetjih in organizacijah kot o samozaposlenih in pri njih zaposlenih iz SRDAP (Statistični register delovno aktivnega prebivalstva), število kmetov pa napoveduje s pomočjo ARIMA modela. Prej je SURS podatke o zaposlenih osebah v podjetjih, družbah in organizacijah zbiral z mesečnim raziskovanjem Mesečno poročilo o plačah in zaposlenih osebah v podjetjih, družbah in organizacijah (ZAP/M). Podatke za leto 2004 so zaradi primerljivosti že preračunali na osnovi podatkov, dobljenih iz SRDAP-a. Zaradi spremenjenega vira podatkov za zaposlene osebe se je število delovno aktivnih prebivalcev v povprečju povečalo za 25 000. Do razlike je prišlo zaradi nezajetih enot v raziskovanju ZAP/M. SURS ocenjuje, da je stopnja registrirane brezposelnosti zaradi tega nižja za približno 0,3 %.

Po rahlem decembrskem in januarskem sezonskem znižanju, je število **delovno aktivnih** februarja in marca zopet naraščalo. V prvem četrtletju 2005 je bilo v Sloveniji tako 807.511 delovno aktivnih, kar je 0,7 odstotka več kot v primerljivem lanskem obdobju.

Aktivno prebivalstvo, 2003-2005

	Število			Stopnje rasti		
	2003	2004	2005 (I – III)*	2003	2004	2005 (I – III)*
AKTIVNO PREBIVALSTVO (A+B)	874.921	875.033	900.454	-1,3	0,0	0,0
A. Delovno aktivno prebivalstvo	777.247	782.206	807.511	-0,8	0,6	0,7
Zaposleni	699.145	702.647	726.402	0,2	0,5	1,0
- v podjetjih in organizacijah	632.981	637.004	662.368	0,3	0,6	1,2
- pri samozaposlenih	66.164	65.642	64.034	-0,9	-0,8	-0,6
Samozaposleni	78.101	79.560	81.109	-8,8	1,9	-2,6
- samostojni podjetniki posamezniki	43.308	43.029	43.125	-2,0	-0,6	0,9
- osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost	6.424	6.560	6.645	3,4	2,1	1,8
- kmetje	28.369	29.971	31.339	-19,5	5,6	-7,9
B. Registrirani brezposelni	97.674	92.826	92.943	-4,8	-5,0	-5,1
Prosta delovna mesta	12.101	14.100	14.869	4,3	16,5	20,6

Vir: Statistični urad RS, maj 2005

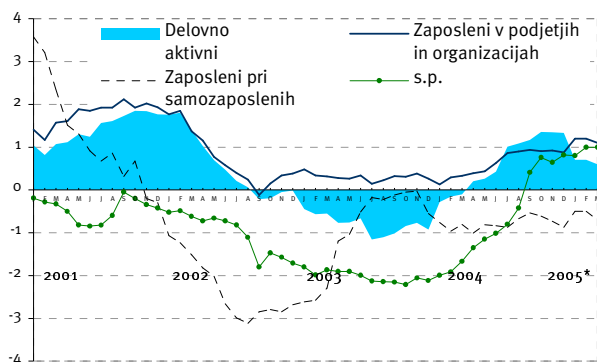
Opomba: * od 1.1.2005 se podatki o delovno aktivnem prebivalstvu zbirajo po novi metodologiji, na podlagi SRDAP (Statistični register delovno aktivnega prebivalstva) ter posebne metode napovedovanja – ARIMA model (za število kmetov)

V drobnem gospodarstvu je prehod iz negativnih gibanj v nekoliko ugodnejša izrazito opazen. Število **samostojnih podjetnikov** že od marca lani (z izjemo novembra, decembra in januarja – sezonski vpliv) mesečno beleži pozitivne stopnje rasti in je bilo tako po statistiki dela v

prvih treh mesecih 2005 v povprečju za 0,9 odstotka večje kot v enakem obdobju leto poprej. **Zaposlenih pri samozaposlenih** je bilo v tem času za 0,6 odstotka manj, skupno število **samozaposlenih** pa je bilo manjše

za 2,6 odstotka v povprečju, delno tudi na račun nihanja števila kmetov (katerih število je bilo do konca leta 2004 zbrano z Anketo o delovni sili, od januarja 2005 pa se napoveduje z ARIMA modelom). Tudi **v podjetjih, družbah in organizacijah** se zaposlovanje v trendu izboljšuje – v povprečju je bilo v tem času 662.368 zaposlenih ali za 1,2 odstotka več kot v prvem četrtletju 2004.

GIBANJE ZAPOSLENOSTI V SLOVENIJI, 2001-2005 Medletne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS, po l. 2005 spremenjena metodologija - stopnje rasti so preračunane na primerljive podatke iz l. 2004
SKEP GZS

Pregled gibanja delovno aktivnega prebivalstva iz statistike dela po dejavnostih je na voljo za prve tri mesece leta, ob ustreznem preračunu indeksov na primerljive podatke iz leta 2004 (zaradi spremenjene metodologije zbiranja podatkov). V prvem kvartalu leta 2005 je bilo v **predelovalnih dejavnostih** v povprečju za 1,3 odstotka manj delovno aktivnih kot v enakem obdobju leta 2004. Znotraj le teh je bila zaposlenost manjša predvsem v delovno intenzivnih dejavnostih, najbolj izrazito v proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (-11,3%), v proizvodnji tekstilij in tekstilnih izdelkov (-8,1%) ter proizvodnji hrane, pijač in tobačnih izdelkov (-4,4%), pa tudi proizvodnji koksa, naftnih derivatov in jedrskega goriva (-23,4%). Najbolj se je v tem obdobju zaposlenost okrepila v proizvodnji vozil in plovil (9,9%), proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas (2,8%) ter proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (1,7%).

V večini **ostalih dejavnosti** se je v povprečju prvih treh mesecev leta 2005 (glede na primerljiv čas lani) število delovno aktivnih povečalo, najbolj v dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev (7,3%), zdravstvu in socialnem varstvu (2,8%), finančnem posredništvu (2,8%) in gostinstvu (2,8%) ter drugih javnih, skupnih in osebnih dejavnostih (2,7%). Večji padec zaposlenosti glede na lansko prvo četrtletje je bil

zabeležen le v kmetijstvu, lovu in gozdarstvu (-7,3%) ter rudarstvu (-5%).

V Sloveniji se je tudi v prvih štirih mesecih letošnjega leta število **registriranih brezposelnih** postopno zniževalo. Aprila 2005 je bilo na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih 91.614 brezposelnih oseb, za 0,8 odstotka manj kot marca in 2,4 odstotka manj kot aprila lani. V povprečju prve tretjine leta 2005 je bilo registriranih 92.611 brezposelnih mesečno, kar je za 4,5 odstotka manj kot v primerljivem obdobju leta 2004.

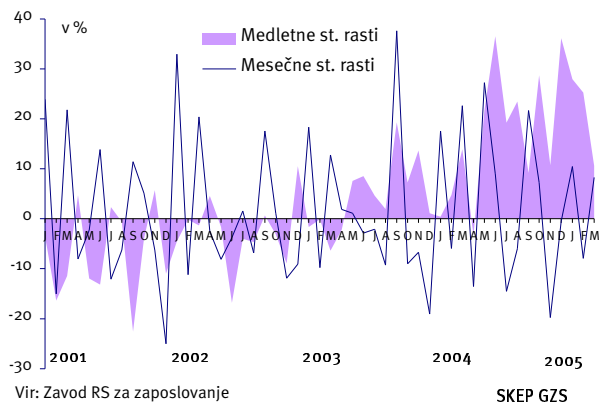
Zmanjševanje števila brezposelnih je povezano predvsem z vključevanjem brezposelnih v zaposlitve, v redne programe izobraževanja v okviru aktivne politike zaposlovanja in javna dela ter z doslednim spremljanjem obveznosti brezposelnih oseb. Skupni **priliv v brezposelnost** v je v prvih treh mesecih 2005 znašal 29.572 oseb, kar je za 3,7 odstotka manj kot enak čas lani. Največ novo prijavljenih je bilo zaradi izteka zaposlitve za določen čas (38%), sledili so trajno presežni delavci in stečajniki (17%) ter iskalci prve zaposlitve (15%). Skupni **odliv iz brezposelnosti** je v tem obdobju znašal 28.686 oseb, kar pa je za 12,6 odstotka manj kot tak čas lani. Največ, 19.838 oseb (69%), se je zaposlilo, njihovo število je glede na primerljivo lansko obdobje poraslo za 1,4 odstotka. Iz razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve se je letos odjavilo 8.010 oseb, v druge evidence pa je bilo prenesenih 838 oseb.

	2002	2003	2004	2005(I-III)
Stopnja registrirane brezposelnosti	11,6%	11,2%	10,6%	10,3%
Stopnja anketne brezposelnosti (ILO)	6,4%	6,7%	6,3%	...

Vir: Statistični urad RS

Stopnja registrirane brezposelnosti se je ob zniževanju števila registriranih brezposelnih v prvem četrtletju 2005 spustila na 10,3 odstotka. Delno je na znižanje stopnje brezposelnosti vplivala tudi metodološka sprememba v načinu zbiranja statističnih podatkov o številu delovno aktivnih prebivalcev.

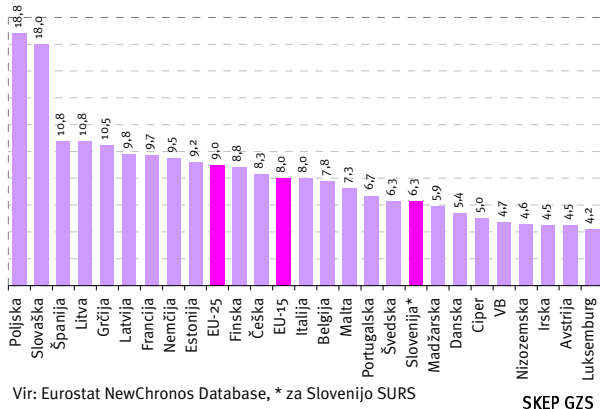
GIBANJE ŠTEVILA OBJAVLJENIH PROSTIH DELOVNIH MEST, 2001 - 2005

V letošnjem letu se še naprej krepijo potrebe po delavcih in pripravnikih, ki jih prijavljajo delodajalci na Zavodu RS za zaposlovanje. V prvih treh mesecih 2005 so tako prek Zavoda objavili skupaj 44.607 **prostih delovnih mest** oz. 14.869 v povprečju mesečno, kar je za 20,6 odstotka več kot v enakem obdobju 2004. Povpraševanje po delavcih je bilo v tem času večje kar za 21,3 odstotka, medtem ko je bilo povpraševanje po pripravnikih manjše za 1 odstotek. Največ prostih delovnih mest je bilo lani objavljenih v storitvenem sektorju (59,8% vseh potreb), sledili so delodajalci v nekmetijskem sektorju (38,9%). V tem času se je zaposlilo 32.666 oseb, ali 13,1 odstotka več kot v prvih treh mesecih lani, največ pa jih je zaposlitev našlo v storitvenem sektorju (19.717 oseb). Kljub omejitvam zaposlovanja za določen čas v Zakonu o delovnih razmerjih je bil delež zaposlitev za določen čas med novimi realiziranimi zaposlitvami kar 75,1-odstoten.

BREZPOSELNOST PO ILO DEFINICIJI V EU, 2004

Stopnja anketne brezposelnosti v %

Stopnja brezposelnosti po ILO definiciji je bila v povprečju EU-25 v letu 2004 9-odstotna. Najvišja je bila na Poljskem in Slovaškem – nad 18 odstotki, najnižje stopnje brezposelnosti (pod 5 odstotki) pa so beležile Ciper, Velika Britanija, Nizozemska, Irska, Avstrija in Luksemburg. V Sloveniji je bila anketna stopnja brezposelnosti lani 6,3-odstotna, nižja kot v povprečju držav Evropske unije.

Napovedi delodajalcev glede zaposlovanja v 2005

Aprila je Republiški zavod za zaposlovanje objavil rezultate ankete o napovedih zaposlovanja med poročevalskimi enotami (podjetja in samostojni podjetniki z nad 10 zaposlenimi) za leto 2005 z začetka leta, v katerih ugotavlja, da po treh letih negativnih gibanj, delodajalci letos načrtujejo 0,7-odstotno povečanje števila zaposlenih.

Največji vpliv ugodne konjunktore v smislu možnosti večjega zaposlovanja vidijo delodajalci v storitvenem sektorju, ki napovedujejo 2,3-odstotno povečanje števila zaposlenih. Na drugi strani pričakovanja glede zaposlovanja ostajajo negativna tako v kmetijskem sektorju (-3,8%) kot v industriji (-1,1%).

Napoved krčenja zaposlenih še vedno ostaja za rudarstvo (-2%), na kar vpliva zapiranje rudnikov in prestrukturiranje te dejavnosti. Tudi v predelovalnih dejavnostih so delodajalci napovedali 2-odstotno zmanjšanje zaposlenih – najbolj izrazito v usnjarski (-15,3%), tekstilni (-7,8%) ter lesni industriji (-5,2%). Le tri dejavnosti znotraj predelovalnih napovedujejo povečanje števila zaposlenih – v proizvodnji strojev in naprav (0,1%), proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (2%) ter v proizvodnji vozil in plovil (3,7%).

Storitveni sektor v vseh dejavnostih napoveduje povečanje zaposlenosti, najbolj v dejavnosti poslovanja z nepremičninami, najema in poslovnih storitev (6,6%) ter dejavnosti javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja (4,1%).

14. Plače, stroški dela in dohodkovna politika

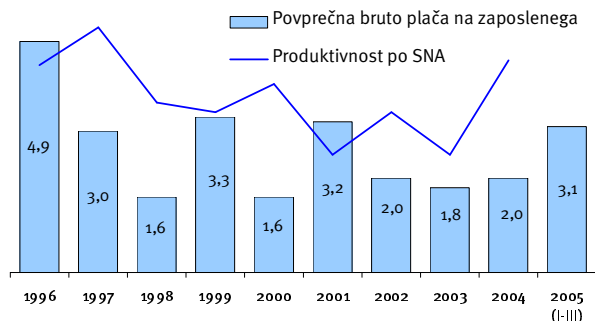
a) Plače in stroški dela

Bruto plača na zaposlenega je v prvem četrtletju 2005 v povprečju izkazala kar 3,1-odstotno realno rast, precej višjo kot lani tak čas. V vsem letošnjem letu bo **dinamika rasti bruto plač** v veliki meri odvisna od veljavnega Dogovora o politiki plač za obdobje 2004-2005 za zasebni sektor in rešitev v tarifnih delih posameznih kolektivnih pogodb dejavnosti. Plačna politika naj bi vsekakor sledila zavezi iz Socialnega sporazuma o vsaj 1-odstotnem zaostajanju realne rasti bruto plač za rastjo produktivnosti. Ob navedenih predpostavkah in

upoštevanju manjšega števila delovnih dni v letošnjem letu (v primerjavi z 2004) ter nadaljevanju umirjene rasti plač v javnem sektorju, lahko v vsem letu 2005 pričakujemo nekaj nad 2-odstotno realno rast bruto plač.

REALNA RAST POVPREČNE BRUTO PLAČE NA ZAPOSLENEGA IN PRODUKTIVNOSTI DELA, 1996 - 2005

Stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS

SKEP GZS

Za leto 2006 tako v zasebnem kot javnem sektorju plačna politika še ni določena, saj se s koncem leta 2005 iztečeta dogovora o politiki plač v obeh sektorjih, zasebnem in javnem. V kolikor bodo socialni partnerji zasledovali cilj zaostajanja rasti bruto plač za produktivnostjo, bi bila ob predpostavki 2,3-odstotne inflacije realna rast plač lahko okrog 2,5-odstotna.

Statistični urad RS je z januarjem 2005 začel z **zbiranjem podatkov o plačah zaposlenih na nov način**, in sicer le te zbira AJ PES (Obrazec 1 – ZAP/M), SURS pa jih statistično obdelava in objavi. Prej je SURS podatke o plačah zaposlenih oseb v podjetjih, družbah in organizacijah zbiral z mesečnim raziskovanjem Mesečno poročilo o plačah in zaposlenih oseb v podjetjih, družbah in organizacijah (ZAP/M). Opazovana populacija je ostala ista – v raziskovanje niso vključena podjetja z manj kot 3 zaposlenimi, s.p.-ji in pri njih zaposleni, osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost ter kmetje. Indeksi za leto 2005 so že izračunani glede na primerljive podatke iz leta 2004.

Zaposleni v Sloveniji je marca 2005 v povprečju prejel bruto plačo v višini 274.902 SIT (1.147 EUR), ki je bila realno za 2,7 odstotka višja kot marca lani. Povprečna mesečna neto plača je marca v povprečju znašala 174.418 SIT (728 EUR) in je bila v tem času realno kar za 4,2 odstotka višja. V povprečju prvih treh mesecev 2005 je povprečna **bruto plača** na zaposlenega dosegla 270.994 SIT, realno za 3,1 odstotka več kot v prvem četrtletju lani, povprečna **neto plača** pa 172.395 SIT oziroma realno za 4 odstotke več.

Povprečne mesečne plače na zaposlenega v podjetjih in organizacijah, 2003 – 2005 (I – III)

	Znesek v SIT		Nominalna rast v %	Realna rast v %
	2004	2005 (I-III)	2005 (I-III)	2005 (I-III)
SLOVENIJA SKUPAJ				
bruto	267.571	270.994	5,8	3,1
neto	168.203	172.395	6,7	4,0
D - Predelovalne dejavnosti				
bruto	226.029
neto	145.465

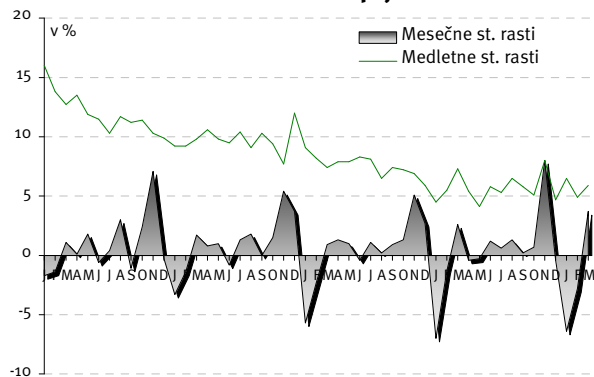
Vir: Statistični urad RS, maj 2005

Podatki o plačah po dejavnostih so na voljo le za prva dva meseca 2005 in kažejo, da je bila bruto plača na zaposlenega **v predelovalnih dejavnostih** v tem času v povprečju realno za kar 4,7 odstotka višja kot v prvih dveh mesecih 2004 (v Sloveniji pa v povprečju za 3,2%). Znotraj predelovalnih dejavnosti podatki o rasti plač po novi metodologiji zaenkrat še niso na voljo.

Med **ostalimi dejavnostmi** so bile realne bruto plače v prvih dveh mesecih glede na primerljivo lansko obdobje realno višje povsod, najbolj v oskrbi z elektriko, plinom in vodo (7,9%), v dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev (4,9%) ter v dejavnosti trgovine in popravil motornih vozil (4,3%). Le javni upravi, obrambi in socialnem zavarovanju je bila povprečna bruto plača na zaposlenega v tem času realno za 0,1 odstotka nižja kot leto prej.

POVPREČNA BRUTO PLAČA NA ZAPOSLENEGA, 2001-2005

Mesečne in medletne nominalne stopnje rasti v %

Vir: Statistični urad RS

SKEP GZS

Masa čistih izplačanih plač in nadomestil čistih plač se je po podatkih AJ PES-a v prvem četrtletju 2005 v povprečju nominalno povečala za 7,9 odstotka oz. realno za 5,2 odstotka. V gospodarskih družbah je bila dinamika rasti mase plač v tem obdobju še vedno hitrejša kot v povprečju, realno za 6,0 odstotka višja kot v prvih treh

mesecih 2004. Nadpovprečno so se v tem času povečala izplačila čistih plač predvsem v zavarovalništvu (realno kar za 9,8 odstotka), medtem ko je v finančnem posredništvu (4% realno), izobraževanju, zdravstvu in socialnem varstvu (3,3% realno) ter v javni upravi, obrambi in obveznem socialnem zavarovanju (2,9%) rast mase čistih izplačanih plač zaostajala za povprečjem.

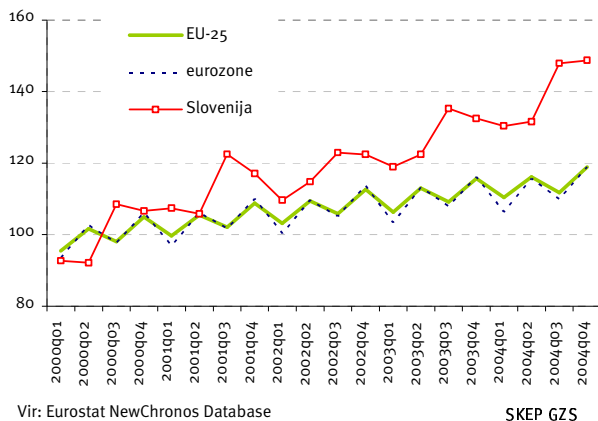
Gibanje mase izplačanih čistih plač, 2005 (I-III)

	Nominalna	Realna
	rast v %	rast v %
	I - III 05	I - III 05
	I - III 04	I - III 04
SKUPAJ	7,9	5,2
Gospodarske družbe (brez fin. posredništva in zavarovalništva)	8,8	6,0
Finančno posredništvo	6,7	4,0
Zavarovalništvo	12,7	9,8
Izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo, kulturne in športne dejavnosti	5,9	3,2
Javna uprava, obramba, obvezno soc. zavar., združenja in organizacije	5,6	2,9

Vir: AJPES, maj 2005

Po metodologiji Eurostat celotni stroški dela vsebujejo bruto plačo zaposlenega, socialne prispevke in davke delodajalca ter vse posredne stroške, povezane z zaposlitvijo. Kot približek za gospodarstvo Eurostat upošteva vse tržne dejavnosti (C-K po definiciji nacionalnih računov), ne upošteva pa javnih storitev. Glede na navedeno metodologijo s primerjavo ugotovimo, da **rast stroškov dela v slovenskem gospodarstvu močno prehiteva povprečno rast stroškov dela v gospodarstvu evro-območja in celotne EU-25.**

INDEKS RASTI STROŠKOV DELA V SLOVENIJI, EU-25 IN EUROZONE, Dejavnosti C-K, Indeks 2000=100

b) Dohodkovna politika

Veljavni Dogovor o politiki plač v zasebnem sektorju za obdobje 2004 – 2005 narekuje uskladitev plač v gospodarskih dejavnostih za avgust 2005, in sicer se bodo za enotni **uskladitveni znesek 5.100 SIT** uskladile bruto plače zaposlenih, plačanih na podlagi kolektivnih pogodb, v kolikor posamezne kolektivne pogodbe ne določajo drugačnih rešitev oziroma v kolikor uskladitvenega dodatka niso že vgradile v sistem plač (npr. KP gradbeništvo, KP komunalne dejavnosti).

Pri določanju usklajevalnega mehanizma je bilo upoštevano pričakovano gibanje cen življenjskih potrebščin brez cen alkohola in tobaka, pričakovano gibanje inflacije v Evropski uniji ter pričakovano gibanje tečaja EUR/SIT. Na osnovi teh faktorjev določen odstotek uskladitve znaša za leto 2005 2,7%, vendar služi le kot osnova za izračun zneska uskladitve na ravni kolektivne pogodbe dejavnosti.

Glede na določila Dogovora se bo **minimalna plača** z avgustom 2005 povečala na **122.600 SIT bruto**, kar pomeni 4,3-odstotno uskladitev.

S koncem letošnjega leta se iztečeta tako Dogovor o politiki plač za zasebni sektor 2004-2005 kot Socialni sporazum 2003-2005. Oba vsebujeta zavezo socialnih partnerjev, da naj **realna rast bruto plače na zaposlenega zaostaja za rastjo produktivnosti vsaj za eno odstotno točko**. Ta zaveza je še posebej v času "bivanja" v ERM2 smiselna in potrebna, saj onemogoča dodatne inflacijske pritiske s strani plač. Zaradi tega bi bilo smotno ta makroekonomski cilj spoštovati tudi po izteku obeh dogovorov ter v morebitnih novih dokumentih, najmanj do samega vstopa v EMU.

15. Dajatve in javne finance

a) Javnofinančna gibanja

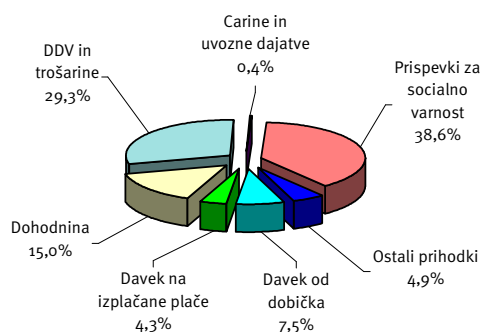
Javnofinančni **prihodki** so bili v štirih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani nominalno za 2,5% višji oz. realno za 0,2% nižji. Absolutno so znašali 879,5 milijarde tolarjev. Ocenjujemo, da je rahlo realno nazadovanje predvsem posledica relativno visokih lanskoletnih osnov v tem obdobju; nazadovali so predvsem posredni davki, delno tudi dohodnina. Aprila 2005 so bili javnofinančni prihodki realno višji od marčevskih za 11,2% in so znašali 230,5 milijarde tolarjev.

Javnofinančni prihodki, januar – april 2005

	I-IV 2005 mrd SIT	Nominalni indeksi		Realni indeksi		Struktura v %	
		I-IV 2005 I-IV 2004	IV 05 III 05	I-IV 2005 I-IV 2004	IV 05 III 05	I-IV 2004	I-IV 2005
Davek od dobička	65,7	133,5	372,5	130,0	372,5	5,7	7,5
Davek na plače	37,7	104,6	104,5	101,9	104,5	4,2	4,3
Dohodnina	131,9	102,4	122,2	99,7	122,2	15,0	15
DDV in trošarine	258,3	93,6	77,3	91,2	77,3	32,2	29,3
Prispevki za socialno varnost	339,8	107,9	101,9	105,1	101,9	36,7	38,6
Carine in uvozne dajatve	3,1	27,2	115,0	26,5	115,0	1,4	0,4
Ostali prihodki	43,0	103,7	88,3	100,9	88,3	4,8	4,9
Skupaj	879,5	102,5	111,2	99,8	111,2	100	100

Vir: AJPES

VPLAČILA JAVNOFINANČNIH PRIHODKOV, I-IV 2005

Vir: AJPES

SKEP GZS

Prihodki **davka od dobička** pravnih oseb izkazujejo v štirih mesecih letos na enako obdobje lani zelo veliko realno povečanje za 30,0%. V največji meri je to odraz zelo visokega aprilskega povečanja, kar je posledica obračuna tega davka po oddaji računovodskih poročil. Odraža pa se tudi novi zakon, ki je zmanjšal olajšave in spremenil izračun osnove. Delež teh prihodkov v vseh javnofinančnih prihodkih se je glede na enako obdobje lani povečal za 1,8-odstotne točke. Ta davčni vir pridobiva na pomenu v strukturi proračunskih prihodkov in se približuje deležu, ki je značilen za nekatere evropske države. **Dohodnina** je realno nižja za 0,3%; delno na takšna gibanja vpliva tudi novi zakon o dohodnini. Obvezni **prispevki** za zdravstveno zavarovanje so realno višji za 7,8%, za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za 3,3%, za zaposlovanje za 4,2% in porodniško varstvo za 3,2%. Poleg davka na dobiček tudi vse dajatve na osnovi plač kažejo konstantno nadpovprečno realno rast in zmanjšujejo našo konkurenčnost.

DDV in trošarine 2000 - 2005

v mrd SIT	DDV po obračunu	DDV od uvoza	Trošarina	Skupaj
2000*)	153,2	284,0	134,6	571,8
2001*)	140,3	329,3	166,9	636,5
2002	107,0	348,7	171,2	627,0
2003	103,0	458,2	197,8	759,0
2004	295,3	293,6	217,6	806,5
2005 Januar	59,3	10,0	21,0	90,3
Februar	49,2	7,2	7,5	63,9
Marec	22,5	10,0	26,3	58,7
April	30,2	9,8	5,4	45,4

Vir: AJPES; *) podaljšano proračunsko leto

V štirih mesecih letos so prihodki **DDV in trošarin** znašali 258,3 milijarde tolarjev, kar predstavlja 29,3% vseh javnofinančnih prihodkov in je za 2,9-odstotne točke manj kot v enakem obdobju lani. Izkazujejo tudi visok 8,8 odstotni realni padec in tudi nominalno so bili ti prihodki nižji kot v štirih mesecih lani. V enakem obdobju lani so bili ti prihodki na relativno visoki ravni, ker je bilo to obdobje pred polnopravnim članstvom Slovenije v EU. Značilno za letos je, da so prihodki DDV tudi aprila zanihali navzdol, kar ni bilo značilno v preteklih letih. Tudi pri prihodkih trošarin je bilo večje mesečno nihanje.

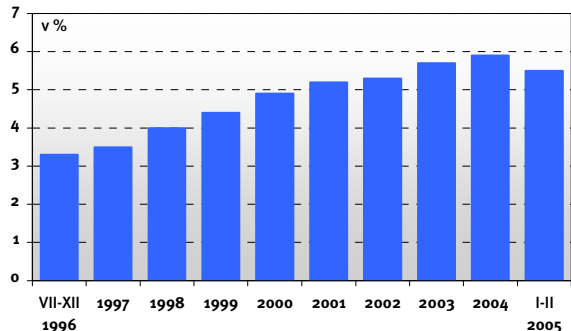
Davek na izplačane plače 1996 – 2005

Obdobje	Masa plač (mrd SIT)	Davek na plače (mrd SIT)	Povprečna stopnja davka – ocena (%)
1996*	452,8	15,0	3,3
1997	965,1	34,1	3,5
1998	1.054,2	42,2	4,0
1999	1.174,6	51,6	4,4
2000	1.320,8	64,1	4,9
2001	1.506,6	79,3	5,2
2002	1.670,0	89,2	5,3
2003	1.801,7	103,0	5,7
2004	1.921,8	113,2	5,9
I-II 2005	343,6	19,0	5,5

Vir: AJPES in SURS, preračun GZS * II. Polletje

Prihodki davka na plače vseskozi od njegove uvedbe izkazujejo visoko realno rast. Tudi v letošnjih štirih mesecih so realno porasli za 1,9%. Strukturni delež teh prihodkov v vseh javnofinančnih prihodkih letos znaša 4,3%. Povprečna stopnja davka na plače pa se je – po oceni – v letošnjih dveh mesecih nekoliko znižala in znaša 5,5%, v 2004 pa 5,9%. Delno je na to vplival dvig praga obdavčitve plač s tem davkom na 165 tisoč tolarjev. To je dobrodošlo predvsem za delovno intenzivne panoge, vendar bistvene razbremenitve dela to ne pomeni. Zlasti v podjetjih in dejavnostih, ki zaposlujejo izobražene delavce, ki zaslužijo tudi višje plače, je ta strošek zelo velik. Z vidika mednarodne konkurenčnosti ta davek in siceršnja obremenitev faktorja delo pomeni negativni vpliv. Podatki potrjujejo, da je ta davek predvsem fiskalni inštrument za polnjenje proračuna, ne pa inštrument ekonomske politike. Zato bi bilo potrebno pripraviti načrt ukinitve tega davka, saj sedanji sistem pomeni, da čedalje več plač zapade v obdavčitev s tem davkom in čedalje več tudi po višjih davčnih stopnjah.

POVPREČNE STOPNJE DAVKA NA IZPLAČANE PLAČE, (ocena), 1996 - 2005, v %

Vir: AJPES in SURS, preračun GZS

SKEP GZS

b) Javnofinančna politika

Fiskalna politika ostaja nacionalna odgovornost, vendar je po vključitvi v EU omejena s pravili fiskalnih maastrichtskih konvergenčnih kriterijev in nekaterimi določili Pakta stabilnosti in rasti. Fiskalna politika mora prevzeti odgovornost za makroekonomsko stabilnost in biti sposobna reagirati na asimetrične šoke. Mora tudi bistveno prispevati k ohranjanju nizke inflacije, zato mora delovati **restriktivno**. Potrebna so večja prizadevanja za zmanjševanje odhodkov in večjo prilagodljivost proračuna. Ali k temu prispeva novela zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju? Slovenski javnofinančni cilj v obdobju naslednje finančne perspektive EU mora biti stabilen javnofinančni

položaj v okviru maastrichtskih fiskalnih kriterijev ter zadržanje položaja neto prejemnice sredstev iz proračuna EU. Konvergenčno poročilo Evropske centralne banke pa ugotavlja, da Slovenija z napovedanimi javnofinančnimi primanjkljaji za prihodnja leta, ne bo izpolnila srednjeročnega cilja Pakta o stabilnosti in rasti, ki zahteva uravnoteženo proračunsko stanje.

Temeljni agregati sektorja država, 2004

Statistični urad RS ugotavlja, da so v skladu z evropskim sistemom računov, prihodki države znašali 45,9% glede na BDP oz. za 0,3-odstotne točke manj kot leto prej in izdatki 47,8% oz. 0,4-odstotne točke manj kot leto prej. Pri tem je potrebno upoštevati spremembe v transakcijah, ki so nastale z vstopom v EU (t.i. lastni viri Skupnosti, subvencije v kmetijstvu). Tekoči primanjkljaj države je znašal 1,9% BDP, dolg države po stanju konec leta pa 29,5% BDP. Lanski odliv v proračun EU je znašal 42,4 mrd tolarjev oz. 0,68% BDP in priliv 45,1 mrd tolarjev oz. 0,73% BDP (pri nekaterih transakcijah je upoštevano obračunsko načelo in ne denarni tok).

Vlada je v maju sprejela predlog **rebalansa proračuna** RS za leto 2005. Priprava rebalansa je potrebna zaradi novih napovedi makroekonomskih kazalcev in s tem ponovne ocene proračunskih prihodkov za letos. Vlada meni, da je bilo potrebno na odhodkovni strani proračuna hkrati narediti popravke pri tistih namenih, kjer so bila sredstva načrtovana v premajhnem obsegu ali pa sploh niso bila načrtovana. V rebalansu proračuna RS za leto 2005 je skupaj načrtovanih 1.683,0 milijard tolarjev prihodkov, kar je za 63,9 milijarde več kot v sprejetem proračunu. Odhodki so se prav tako povečali in sicer za 41,7 milijarde tolarjev in znašajo v predlogu rebalansa 1.775,0 milijard tolarjev. Predviden primanjkljaj znaša 91,9 milijarde tolarjev oz. 1,4% BDP. Vlada je določila tudi predloga Zakona o prevzemu dolga Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, v katerih prevzema dolg ZPIZ v višini 17,1 milijarde tolarjev in dolg ZZZS v višini 28,7 milijarde tolarjev.

16. Nepremičninski in kapitalski trg

Število **izdajateljev vrednostnih papirjev** na borzi se je od leta 2000 do aprila 2005 skrčilo za eno četrtno, število **kotirajočih vrednostnih papirjev** za skoraj eno desetino. Takšna tendenca se je nadaljevala tudi v prvih štirih mesecih 2005. Število kotirajočih vrednostnih papirjev je bilo aprila letos 245, število izdajateljev pa

170. Število kotirajočih obveznic se je ob že plitvem trgu še nadalje skrčilo na 94.

Izdajatelji, število kotirajočih papirjev in število borznih članov 2000-2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005 30.4.
Št.izdajateljjev	225	221	191	181	173	170
Št.vred.papirjev.: od tega:	267	271	266	254	254	245
a) Delnice	154	156	140	136	142	140
b) Obveznice	68	76	92	92	101	94
c) Drugo*	45	39	34	26	11	11
Št. članov borze	34	31	27	27	27	27

* delnice PID-ov in investicijskih družb itd. Vir: Ljubljanska borza.

Tečaji delnic na Ljubljanski borzi so se v februarju obrnili rahlo **navzdol**. Promet na borzi je bil v razdobju januar-april 2005 realno za 3% manjši kot v primerljivem razdobju 2004. V prvih štirih mesecih 2005 je promet zelo nihal, zlasti v odvisnosti od realiziranih prodaj (razpoložljivih) obveznic.

Tržna kapitalizacija delnic in obveznic se je v 2004 povečala za okrog 25 odstotkov, v prvih štirih mesecih 2005 pa za 2,7 odstotka. Obseg tržne kapitalizacije delnic je znašal konec leta 2004 kar 3.050 milijard SIT, konec aprila 2005 pa 3.130 milijard SIT. Od tega je odpadlo na obveznice dobrih 40 odstotkov oziroma 1.270 milijard SIT; pretežni del tržne kapitalizacije predstavljajo redne delnice borznega in prostega trga v obsegu 1.631

milijard SIT ter delnice posebnih investicijskih družb. **Celotna tržna kapitalizacija** vrednostnih papirjev na Ljubljanski borzi predstavlja v razmerju **do BDP še vedno okrog 49%**.

Nominalni donos delnic, merjen z indeksom SBI20, je znašal v letu 2004 kar 63,2%. Vrednost indeksa SBI20 je znašala 30. aprila letos 4.734. Zgodovinska največja vrednost indeksa je znašala 1. februarja 2005 v višini 5.132 točk, tik pred začetkom rahlega padanja. V aprilu 2005 je bila realizirana negativna donosnost delnic (merjena na podlagi SBI20) v višini -2,55%. V sredini maja 2005 se giblje okrog 4.650, kar pomeni, da je prišlo do okrog 10-odstotne korekcije tečajev delnic.

Negativni nominalni donos delnic (merjen z SBI20) v prvih štirih mesecih 2005 je znašal -3,5%, medletna primerjava (april 2005/april 2004) pa še vedno kaže na pozitiven donos za 1,4%. Rahel padec tečajev delnic je bil pri večini analitikov pričakovano, saj so kazalci o tečajih pri velikem številu delnic kazali na njihovo »pregretost«
glede na objavljene poslovne rezultate delniških družb.

Indeks delnic investicijskih skladov (PIX) se je v prvih štirih mesecih 2005 zmanjšal za dobra 2 odstotka; aprila 2005 je bil za odstotek nižji od aprila lani. Donosnost **obveznic**, merjena z borznim **indeksom BIO**, je bila tudi v prvih štirih mesecih 2005 pozitivna in je znašala okrog 3,5 odstotka.

Promet na treh kapitalskih trgih v 1995 – 2005 v mio SIT po stalnih cenah ob koncu aprila 2005

Obdobje	Nepremičnine (+)					Vrednostni papirji				Menjalnice			
	Pravne osebe	Gospodinjstva	Tujci	Skupaj		Obveznice	Delnice	Skupaj		Nakup	Prodaja	Promet	
	1	2	2a	3=1+2+2a	IND	4	5	6=4+5	IND	7	8	9=7+8	IND
1995	146.598	128.775	1.483	276.857	-	44.215	127.178	171.393	-	291.972	310.574	602.546	-
1996	143.479	152.869	1.826	298.174	108	23.770	132.558	156.328	91	355.568	342.332	697.899	116
1997	158.032	173.960	1.591	333.583	112	18.955	159.627	178.582	114	435.966	356.205	792.170	114
1998	191.451	196.882	1.416	389.749	117	33.274	229.082	262.356	147	403.832	366.873	770.705	97
1999	230.116	209.158	4.202	443.476	114	50.379	328.927	379.306	145	371.029	382.785	753.814	98
2000	164.849	187.881	3.008	355.738	80	74.400	278.741	353.140	93	391.532	401.245	792.776	105
2001	194.186	189.165	5.283	388.633	109	62.314	357.942	420.256	119	485.294	431.685	916.979	116
2002	204.818	213.117	3.830	421.765	109	125.066	414.515	539.581	128	360.092	425.487	785.578	96
2003	146.730	222.690	5.796	375.215	89	137.990	223.366	361.356	67	355.965	434.585	790.550	101
2004	141.366	261.693	4.565	407.625	109	116.343	289.586	405.929	112	356.153	452.946	809.098	102
2004 (I-IV)	43.298	67.836	1.093	112.227		46.462	96.814	143.276		110.001	139.000	249.001	
2005 (I-IV)	56.021	86.644	2.505	145.170	129	51.792	87.434	139.226	97	102.388	128.387	230.775	93

(+) Brez prvih prodaj oz. na novo zgrajenih nepremičnin. Sektor je definiran glede na obveznika plačila "davka na promet nepremičnin", ki pa je praviloma prodajalec nepremičnine.

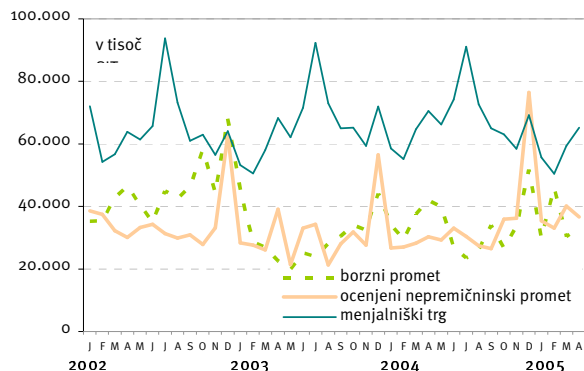
Vir: Ministrstvo za finance in preračun v GZS

Promet na nepremičninskem trgu je v bil v 2004 stabilnejši kot pred leti, razen v zadnjem četrtletju, ko je izrazito odstopil navzgor. Kot smo razložili v prejšnjih

Konjunktornih gibanjih je ravno pospešek prometa z nepremičninami v zadnjem lanskem četrtletju je prispeval k temu, da je realni **obseg transakcij z**

nepremičninami lani porasel kar za 9%. Takšnega pospeška v prometu z nepremičninami ni zaznati v prvih štirih mesecih 2005, razen pri trgovanju pravnih oseb.

OBSEG PROMETA NA TREH KAPITALSKIH TRGIH 2002 - 2005 (po stalnih cenah iz aprila 2005)

Vir: Ministrstvo za finance in preračun ZPN GZS

SKEP GZS

Trendna realna rast prometa z nepremičninami znaša okrog 7 odstotkov; pri gospodinjstvih celo stagnira, pri podjetjih pa znaša 19 odstotkov. Medletna primerjava rasti prometa znaša sicer realno kar 29 odstotkov, vendar več kot 20 odstotnih točk rasti odpade na dejstvo, da je bil promet v prvem četrtletju 2004 v izredno skromnem obsegu; predvsem zaradi takratnega »zatišja v odločitvah« kohorte varčevalcev NSVS, ki se jim je lani sprostil privarčevani denar.

Zdi pa se, da pravne osebe v prvih štirih mesecih 2005 intenzivneje prodajajo nepremičnine kot v letu 2004 (povprečen realne prirast njihovega prometa ocenjujemo na kar +19%). Iz podatkov pa ni mogoče oceniti, ali gre za prodaje znotraj podjetniškega sektorja ali gre za prodaje gospodinjstvom, saj mehke ocene kažejo na to, da poslovni sektor dosega večjo stroškovno in regionalno fleksibilnost, če se poslužuje najema. Nova davčna zakonodaja za leto 2005 še predvideva 20-odstotno davčno olajšavo za investicijo v nepremičnino za pravne osebe ter lastnike kmetij in gozdogov ter 30-odstotno davčno olajšavo za zasebnike (podjetniki posamezniki, odvetniki, zasebne zdravstvene organizacije, notarji itd.). Vendar bodo v letu 2006 davčne olajšave padle praviloma za nadaljnjih 10 odstotnih točk. Zato lahko pričakujemo rahlo krčenje povpraševanja po lastnih nepremičninah, za lastne poslovne namene.

Opazen je izrazito pozitiven **trend nakupov in tudi prodaj tujih fizičnih oseb**, ki pa ne presega 2% tržnega deleža v vseh kupoprodajah. To je sicer še enkrat več kot pred vstopom v EU, vendar v okvirih, ki v povprečju ne

spreminjajo cen nepremičnin, razen v segmentu počitniških hiš v nekaterih regijah.

Od sredine 2004, ko je prišlo do vstopa v ERM2 in tako rekoč fiksiranja tečaja tolarja do evra, **promet v menjalnicah pada** (medletna primerljive stopnje znaša -7%). V prvih štirih mesecih 2005 se je uravnoteženo krčil promet v menjalnicah, tako na nakupni (realno -7%) kot na prodajni strani (realno za -8%). Ob vstopu Slovenije v EMU in ob prevzemu evra lahko pričakujemo, da se bo letni obseg prometa v menjalnicah, ki je znašal po tekočih cenah (iz aprila 2005) okrog 800 milijard obično skrčil, udeleženci tega posebnega kapitalskega trga pa preselili na nepremičninski, delniški in posojilni (denarni) trg.

17. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2004

Podatke iz letnih poročil za leto 2004 je Agenciji za javnopravne evidence in storitve oddalo **42.068** poslovno aktivnih družb. Skupaj so po neregistriranih podatkih ustvarile za 13,382 milijard SIT prihodkov, nominalno za 14 odstotkov in realno za 10 odstotkov več kot leto prej. Izkazanih odhodkov je bilo za 12,890 milijard SIT, kar je nominalno za 14 realno pa za 10 odstotkov več kot leto pred tem. Družbe so tako v letu 2004 ustvarile za **391,4 milijard SIT ali 1,64 milijard EUR neto čistega dobička**.

Družbe po velikosti v letu 2004

Velikost	Družbe		Zaposleni	Prihodki* Delež %	Sredstva
	Število	%			
Majhne	40.540	96,4	36,5	28,2	26,3
Srednje	756	1,8	16,1	15,7	12,5
Velike	772	1,8	47,7	56,1	61,2
SKUPAJ	42.068	100	100	100	100

Vir: AJPEŠ, Informacija o poslovanju gospodarskih družb RS v letu 2004, 18. 5. 2005

*čisti prihodki od prodaje

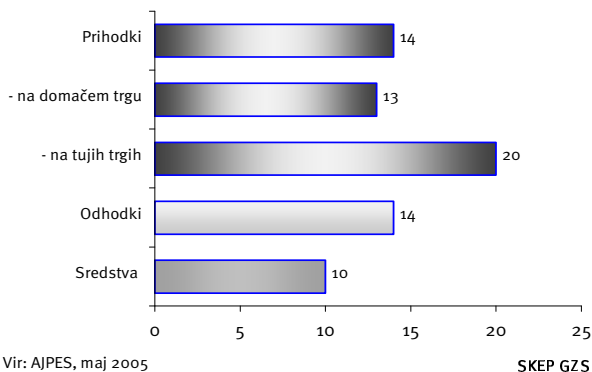
Gospodarske družbe so v letu 2004 skupaj ustvarile za **3.124 milijard SIT dodane vrednosti**, kar je nominalno za 33 odstotkov več kot leto pred tem. Ustvarjena dodana vrednost izražena v evrih je lani znašala **13,1 milijard**.

Dodana vrednost na zaposlenega za leto 2004 je po prvih razpoložljivih podatkih AJPEŠ znašala 6.675 tisoč tolarjev ali preračunano 27,9 tisoč evrov. To je izraženo v evrih po oceni za 6,4 odstotka več kot leto prej.

V letu 2004 je aktivno poslovalo 40.540 **majhnih družb**, ki so skupaj ustvarile za 3,54 milijard SIT (28,2%) čistih prihodkov od prodaje, imele za 4,2 milijarde SIT (26,3%)

sredstev in zaposlovale 170.938 oseb (36,5%). Zaradi sprememb povišanja vrednosti meril čistih prihodkov in sredstev se je v letu 2004 pomembno povečal delež majhnih družb, delež velikih in srednjih družb pa se je zmanjšal.

PRIHODKI, ODHODKI IN SREDSTVA GOSPODARSKIH DRUŽB letne stopnje rasti v %, 2004

Velikih družb je bilo tako 772, ustvarile so za 7,1 milijarde SIT čistih prihodkov iz prodaje, njihova aktiva je obsegala 9,9 milijarde SIT sredstev, imeli pa so 221.685 zaposlenih. Čeprav je velikih družb po številu le 1,8 odstotka, so zaposlovale 47,4% oseb, ustvarile 56,1% čistih prihodkov od prodaje in imele 61,2% vseh sredstev. **Srednje velikih družb** je bilo lani 756 (1,8%), zaposlovale so 75.430 (16,1%) oseb, ustvarile 1,98 milijarde SIT (15,7%) prihodkov iz prodaje in posedovale za 2,02 milijarde SIT (12,5%) sredstev.

Poslovni izid gospodarskih družb je bil v letu 2004 v povprečju bistveno boljši kot leto prej, saj je bilo za **391.397 milijonov SIT neto čistega dobička**.

Med dejavnostmi so po obsegu največji **neto čisti dobiček** ustvarile predelovalne dejavnosti (148,6 mrđ SIT), nepremičnine in poslovne storitve (83,7 mrđ SIT) trgovina (82,1 mrđ SIT) ter dejavnosti promet skladiščenje in zveze (28,4 mrđ SIT). **Neto čisto izgubo** so za leto 2004 izkazale družbe iz področij kmetijstvo, lov, gozdarstvo (-3,7 mrđ SIT), gostinstvo (-2,5 mrđ SIT) ter ribištvo (-0,7 mrđ SIT). **Čisti dobiček** je v letu 2004 ustvarilo 26.706 družb, njegova rast je bila v povprečju 18-odstotna. Čisto izgubo je za leto 2004 izkazalo 12.548 družb, v primerjavi z letom prej pa je bila skupna izguba manjša za 5 odstotkov.

Rasti prihodkov in odhodkov sta bili v letu 2004 izenačeni in sta dosegli 14 odstotkov. Delež poslovnih

prihodkov je znašal 96,6%, delež poslovnih odhodkov pa 96,5%.

Nekaj glavnih indikatorjev poslovanja 2004

	Stopnje rasti
Prihodki	+14%
Odhodki	+14%
Čisti dobiček	+18%
Čista izguba	-5%
Neto čisti dobiček/neto čista izguba	+33%
Dodana vrednost	+14%

Vir: AJPES, informacija o poslovanju gospodarskih družb RS v letu 2004, 18. 5. 2005

Finančni prihodki in odhodki so predstavljali okoli 3 odstotke, pomen izrednih prihodkov in odhodkov pa je v strukturi že manjši od odstotka.

Poslovni prihodki so bili za 15 odstotkov večji kot v letu 2003. Med njimi je bil delež prihodkov na domačem trgu 69,7%, na tujem pa 30,3%. Čiste prihodke od prodaje **na domačem trgu** je ugotovilo 35.747 družb. Največ teh prihodkov (43,3%) so ustvarile družbe področja trgovine, sledijo predelovalne dejavnosti z 20,6-odstotnim deležem. Na tujih trgih so družbe dosegle za 3,6 milijarde SIT prihodkov ali za 20 odstotkov več kot leto prej. Rast teh prihodkov je bila za 7 odstotnih točk hitrejša od rasti prihodkov na domačem trgu. **Finančni prihodki** so se v letu 2004 znižali za 3 odstotke, med njimi največ prihodki iz deležev (dividende, deleži v dobičku drugih družb...), za 6 odstotkov.

Poslovni odhodki kot najpomembnejši del odhodkov so v letu 2004 zrasli za 14 odstotkov. Stroški blaga, materiala in storitev so se povečali za 15 odstotkov, stroški dela pa za 12 odstotkov. V letu 2004 so družbe za **plače** namenile 12 odstotkov več kot leta 2003, drugi stroški dela pa so se povečali za 15 odstotkov. Delež stroškov dela v odhodkih je bil 15,1-odstoten. Med poslovnimi odhodki so tudi **odpisi vrednosti**, ki so se v letu 2004 zvišali za 8 odstotkov. **Finančni odhodki** so se v povprečju znižali za 6 odstotkov, med njimi odhodki za obresti za 8 odstotkov.

Izvozniki so v tudi letu 2004 v povprečju izkazali ugodnejše poslovne izide kot družbe, ki poslujejo samo na domačem trgu. Na njihov poslovni izid je najbolj vplivalo 471 velikih izvoznikov z vrednostmi izvoza prek milijarde tolarjev, kar v skupnem izvozu pomeni 82,4-odstotni delež. Čisti dobiček izvoznikov se je v letu 2004 v primerjavi z letom prej povečal za 22 odstotkov, ugotovilo pa ga je 7.997 izvoznikov. Čisto izgubo je ugotovilo 1.794 izvoznikov, in je znašala za 43 odstotkov več kot leto prej. Med izvozniki je bilo 2.738 družb, ki so

s prodajo na tujih trgih dosegle več prihodkov kot s prodajo na domačem trgu.

Ob koncu leta 2004 so imele gospodarske družbe v Sloveniji za 16.167 mrd SIT **sredstev**, kar je za 12% več kot ob koncu leta 2003. Knjigovodska vrednost stalnih sredstev se je povečala za 10 odstotkov, knjigovodska vrednost gibljivih sredstev, pa za 16 odstotkov. Med stalnimi sredstvi so se najbolj povečale neopredmetena dolgoročna sredstva, za 72 odstotkov, med gibljivimi pa dolgoročne poslovne terjatve, za 27 odstotkov. **Celotni kapital družb** je bil ob koncu leta 2004 za 6 odstotkov večji kot v prejšnjem letu, k rasti pa je najbolj prispevala rast čistega dobička poslovnega leta in rezerv. Ob koncu leta 2004 so imele družbe za 15 odstotkov več **kratkoročnih obveznosti** in za 21 odstotkov več **dolgoročnih obveznosti** kot ob koncu prejšnjega leta.

Izboljšanje rezultatov poslovanja kažejo tudi prvi izračuni kazalnikov gospodarnosti in donosnosti. **Celotna gospodarnost**, kot razmerje med prihodki in odhodki, je bila **1,038** – na enoto odhodka so družbe ustvarile 1,038 enote prihodka. Povečala sta se tudi donosnost kapitala (**ROE**) na **0,449** in sredstev (**ROA**) na **0,193**, izboljšali pa so se tudi kazalniki produktivnosti. Družbe so na zaposlenega izkazovale 28.592 tisoč SIT prihodkov in 836 tisoč SIT neto čistega dobička.

DOKUMENTACIJA

- TABELA 1: **DEVIZNI TEČAJI BANKE SLOVENIJE 1992 – 2005, povprečja in razmerja**
- TABELA 2: **PROMET IN TEČAJI NA PROMPTNEM DEVIZNEM IN MENJALNIŠKEM TRGU 1992 - 2005**
- TABELA 3: **GIBANJE DEVIZNIH TEČAJEV IN CEN**
- TABELA 4: **GIBANJE CEN**
- TABELA 5: **POVPREČNE DEKLARIRANE OBRESTNE MERE V BANKAH (aktivne)**
- TABELA 6: **POVPREČNE DEKLARIRANE OBRESTNE MERE V BANKAH (pasivne)**
- TABELA 7: **INDEKSI OBSEGA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE IN ZAPOSLENIH OSEB PO INDUSTRIJSKIH DEJAVNOSTIH, za leto 2004 IN 2005 TER PONDERJI SURS ZA LETO 2005**
- TABELA 8: **PLAČILA ZA INVESTICIJE PO DEJAVNOSTIH, 2004 IN 2005**
- TABELA 9: **TURISTIČNI OBISK IZ NAJPOMEMBNEJŠIH IZVORNIH TURISTIČNIH DRŽAV, I-III 2005 ***
- TABELA 10: **POVPREČNA PLAČA NA ZAPOSLENEGA V SLOVENIJI**
- TABELA 11: **BLAGOVNA MENJAVA SLOVENIJE PO DRŽAVAH EU-25 V LETU 2004
Absolutne vrednosti, indeksi rasti na osnovi EUR in deleži v skupnem izvozu in uvozu blaga**
- TABELA 12 A: **POSLOVNI POLOŽAJ - OCENE TRENUTNEGA IN PRIČAKOVANEGA POSLOVNEGA POLOŽAJA V LETIH 2002 – 2005 (po četrletjih, saldo odgovorov)**
- TABELA 12 B: **TRIMESEČNA POSLOVNA PRIČAKOVANJA SLOVENSКИH PODJETIJ INDUSTRIJE, TRGOVINE IN DRUGIH STORITEV V LETIH 2002 - 2005 – SKUPAJ**
- TABELA 13 A: **GIBANJE CEN SUROVIN NA SVETOVNIH TRGIH ZA GLAVNE BLAGOVNE SKUPINE 2004 – 2006, v USD (stopnje rasti v USD glede na preteklo leto, pri četrletnih podatkih glede na preteklo četrletje)**
- TABELA 13 B: **GIBANJE CEN SUROVIN NA SVETOVNIH TRGIH ZA GLAVNE BLAGOVNE SKUPINE 2004 – 2006, v EUR (stopnje rasti v EUR glede na preteklo leto, pri četrletnih podatkih glede na preteklo četrletje)**
- TABELA 14: **GIBANJE CEN POSAMEZNIH SUROVIN NA SVETOVNIH TRGIH 2004-2006 (v USD, stopnje rasti glede na preteklo leto, pri četrletnih podatkih glede na preteklo četrletje)**
- TABELA 15: **IZBRANI KAZALCI KONJUNKTURE ZA EVROPSKE DRŽAVE V LETIH 2004 – 2006
Ocene in prognoze za nekatere pomembne slovenske partnerje in konkurente, realne stopnje rasti v %**
- TABELA 16: **IZBRANI KAZALCI KONJUNKTURE ZA SLOVENIJO IN MEDNARODNO OKOLJE V LETIH 2004 – 2006
Ocene in prognoze SKEP GZS – maj 2005**
- TABELA 17: **BRUTO DOMAČI PROIZVOD - leto 2004**

PRIKAZ TEKOČIH TRENDOV ZA KLJUČNE KONJUNKTURNE PODATKE
CURRENT INDICATORS OF SLOVENIAN ECONOMY